

VILNIS

LIBRARY

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXIV Nr. 17

KETVIRTADIENIS. RUGPJŪCIO [AUGUST] 30, 1984

KAINA 25 c.

KASDIEN

**BŪTŲ DAUG GERIAU
ADVOKATAMS NEPATINKA
SEKĖ IR H. HUMPHREY
PAGALIAU DASIPROTĖJO**

Demografų svarstymai, kaip sureguliuoti pasaulyje žmonių gausėjimą, yra tuščias laiko eikvojimas. Žmonių veisimasis yra natūralus dalykas ir jo negalima nei sulėtinti, nei paspartinti jokiais planais taip, kaip Kinijoje "kultūrinės revoliucijos" įkarštyje kinai negalėjo išmūti visųusių.

Būtų daug geriau, kad demografoi svarstytų, kodėl neturtingose šalyse tirštai apgyventose yra tiek daug vargo, kodėl ten badas dažnas "svečias", kodėl vaikų toks didelis mirtingumas.

Jie to nesvarsto, nes žino, kad dėl visa to kalta kapitalistinės ekonomikos sistema. Ten būti antikapistu—herzija.

Pagal federalinį įstatymą Valstybės departamentas turi teisę neįleisti iš užsienio jo nuožiūra nepageidaujamų žmonių. Praeitais metais apie 700 žymiesiems politikams ir intelektualams nedavė vizų įvažiuoti į JAV. Chicagoje įvykusiame advokatų asociacijos forume advokatai pasipiktino tokiu elgesiu, nes, girdi, toks įstatymas trukdė pasikeitimui nuomonių.

Išties, netgi ir nesant mokyto advokatu darosi keista, kad tokia šalis kaip Amerika pabijo tų apie 700 žmonių. Nejaugi jie čia būtų "privirę košės" valstybei.

Iš atidengtų valdžios dokumentų išaiškėjo, kad FBI stropiai sekė plačiai žinomą politiką velionį Hubert Humphrey, ar jis neturi ryšių su komunistais, kai 1945 metais buvo išrinktas Minneapolio meru, o jeigu turi, tai kokie jo kontaktai.

Tai dar vienas pavyzdys, koks bijojimas komunistų. Jeigu susitiksi ar pasišneksi su komunistu, jau "nekošer", jau būsi įtartas, "raudonas". Lygiai taip, kaip viduramžių laikais katalikui buvo nuodėmė dasilytėti ateisti.

Plačiai šiomet ne tik užsienio šalyse, o ir čia Amerikoje buvo paminėtos 39-tos metinės Hirošimos ir Nagasaki tragedijos, kai Amerika numetė ant šių miestų savo pirmąsias atominės bombas. Vyko mažesni ir didesni mitingai, susirinkimai įvairiose šalies vietose. Ir visur buvo ispėta, kokią tragediją atneštų žmonijai branduolinis karas.

Ant Nagasaki buvo numesta lygi 22 tonų TNT sprogimui bomba. Ir visa to pasėka, Jungtinių Tautų duomenimis, 74,000 žmonių žuvo vietoje ir tiek liko sužeistų, kad daug ir po 39 metų tebesikamuoja.

O kas būtų, jeigu pradėtų sprogdinti 1,000 kartų pajėgesnės bombos už numestą ant Nagasaki!

Vilnius — senas ir amžinai jaunas

Nuotraukoje: Vilniaus bokštai ir šiuolaikiniai viešbutis.

Prieš 40 metų, išvadavus Vilnių iš hitlerininkų okupantų, vilniečiai kaip mat ėmė kelti savąjį miestą iš griuvėsių. Paramą jiems teikė visa Tarybų šalis, visos broliškos respublikos.

Jau trečią dieną po Vilniaus išvadavimo pradėjo veikti malūnas, duonos kepykla... O pats miestas buvo nuniokotas: sugriautos gatvės, apdegti skverų medžiai, gamyklų griuvėsiai... Pagal tų metų ataskaitų ir pranešimų eilutes, mieste buvo sugriauta pusė gyvenamųjų namų, elektros, ryšių, vandentiekio komunikacijos, susprogdinti visi trys tiltai per Nerį, griuvėsiais paversta 60 įmonių. Vilnius buvo vienas labiausiai karo metais nukentėjusių miestų.

Bet prabėgo kelios vasaros, kelios žiemos įtempto atkuriamojo darbo: 1948 metais Vilniaus pramonė pasiekė prieškarinį lygį, o 1950 metais pranoko jį keturis kartus. Tais metais pirmąją produkciją davė "Zalgirio" staklių, "Elfos", elektros skaitiklių gamyklos. Jau kilo skaičiavimo mašinų, "Pergalės" konditerijos, "Lelijos" siuvimo fabriku pastoliai. Apie tai prieška-

Tenka tik pagalvoti.

Pagaliam senatam dasiprotėjo, kad reikia imti už pakarpos Pentagoną dėl švaistymo pinigų darant užpirkimus pabūklams dalių. Užgyrė įstatymo projektą, kad užsakymus turi duoti varžytynių keliu. Vadinasi, moka dolerius, už \$1.06 vertės varžtą moka net \$36.77.

Tokiems mažiems daiktams Pentagonas išleidžia nuo \$18 iki \$20 milijonų per metus. Vadinasi, kompanijoms, parduodančioms Pentagonui, yra aukso kasykla pelnytis.

Kaip žinia, kitais metais "Vilnius" 65-rių metų gyvavimo sukakties proga bus išleistas jubiliejinis albumas. Norintys per albumą pasveikinti laikraštį ar pagarsinti savo biznesius, laikas užsisakyti vietą albume. Užsakimai vietai reikia prisiųsti ne vėliau kaip rugsėjo 30 dieną.

S. J. Jokubka

M. Baranausko nuotraukos rinis Vilnius nesvajoję.

Vilnius išaugo į stambiausią respublikos kultūros centrą. Nūdien Vilniuje gyvena, kuria, dirba apie ketvirtadalis respublikos kūrybinės inteligentijos. Vilniuje veikia didelė dalis respublikos aukštųjų ir specialiųjų vidurinių mokyklų. Vilniuje veikia dvylika muziejų ir jų filialų. Vilnius stambus spaudos, radijo ir televizijos centras. Čia išleidžiama 11 respublikinių laikraščių, 32 žurnalai biuletiniai, iš čia transliuojamos televizijos ir radijo laidos.

Įprasti Vilniaus peizaže jau tapo monolitiniai šešiolikaukščių namų siluetai, o pirmieji daugiaaukščiai pastatai respublikos sostinėje iškilo 1945 metais. Šiandien jau sunku ir suskaičiuoti. Ju daug Žirmūnuose, Lazdynuose, Karoliniškėse daugiausia dvylikos, dvylikos aukštų namų.

Vilnius šiandien auga. Miestas nekantriai laukia naujų pramonės ir buitinio aptarnavimo objektų, mokyklų. Gaus vilniečiai ir tūkstančius naujų butų — gyvenamieji kvartalai kyla lyg ant mielių.

1980 metais Vilnius apėmė 26 tūkstančius hektarų. Miesto teritorija nuo pokario metų padidėjo daugiau kaip du kartus. Tai tik plotas, o gyvenamasis fondas vos ne penkis kartus. 1945 metais gyvenamojo ploto Vilniuje buvo per pusantro milijono kvadratinio metru, dabar — per 7 milijonus.

Vilnius — tai pusė milijono gyventojų. Jų energija, žinios, profesinis meistriškumas kasdien paleidžia dirbti milžinišką įmonių, mokslo ir gydymo, švietimo įstaigų mechanizmą. Statistika vos spėja aprėpti jo veiklos rezultatus... Stai tik keletas bruožų.

Diena ir naktį Lietuvos sostinės aerouoste kyla ir leidžiasi lėktuvai, skridimų dispečeriai seka jų kelią, kasdien atvyksta ir išvyksta du tūkstančiai keleivių. Oro trasos Vilnių jungia su 50 šalies miestų. Karšta ne tik aerouoste, bet ir centrinėje oro susisiekimų agentūroje — čia kasmet aptarnaujama per 300 tūkstančių keleivių, per keturi tūkstančiai turistų grupių.

Baisi statistika

Prieš aštuoniasdešimt metų pasaulinių prieštaravimų sprendimas iš diplomatinių derybų sričių buvo perkeltas į karo laukus. 1914 metų rugpjūtį prasidėjo karas.

Tiesiogiai į karą stėjo 38 šalys, kuriose gyveno daugiau kaip 1.5 bilijono žmonių ir dauguma jų patyrė karo metų baisumus — badą, ligas. Staiga padidėjo mirtingumas ir sumažėjo gimtamumas. Vien dėl to tik dvylikoje labiausiai į karą įtrauktų valstybių gyventojų skaičius sumažėjo daugiau kaip 20 milijonų.

Dabartinėje Istoriografijoje išgalėjo ekonomistų apskaičiuota pirmojo pasaulinio karo kaina — 359.9 bilijono aukso dolerių.

Tačiau su jokiais materialinėmis vertybėmis negalima sulynginti žmonių gyvybių.

Baisi karo statistika liudija, kad iš kiekvieno septinto, kovojusio šiame kare — vienas žuvo arba mirė nuo žaizdų. Tad kiekviena iš 1.551 dienos (nuo 1914 m. rugpjūčio 2 d. iki 1918 m. lapkričio 10 d.) nusinešdavo po 1.166 gyvybes, kiekviena karo valanda kainavo žmonijai 49 žuvusius ir mirusius nuo žaizdų.

Milžiniškos žmonių masės, ekonominiai resursai buvo skirti naikinti žmonėms, kultūrinėms materialinėms vertybėms. Amžininkai šį karą pavadino "didžiuoju" arba "pasauliniu" karu.

Buvo rašoma, kad panaši katastrofa žmonijos istorijoje neturi pasikartoti.

Nugalėjusių ir net nugalėtųjų valstybių stambiosios monopolijos karo metais susikrovė milžiniškus pelnus. Jos padarė viską, kad 1939-aisiais metais prasidėtų naujas, dar baisesnis, antrasis pasaulinis karas. Teliaka tikėtis, kad taikingųjų jėgų kova visoje mūsų planetoje neleis sukurstyti trečiajį pasaulinį karą.

A. Visockis

TRUMPAI

— Žinių agentūros skelbia, kad TSRS jau bando naują raketą, lygiai tokią, kokią turi JAV MX. Reaganui bus proga prašyti kongreso pinigų ginklavimuisi, MX raketų gamybai.

— Tarybinėms akstronautams, iškilusiems su erdvėlaiviu, išlipti iš jo "pasivaikščioti" erdvėje jau jokia sensacija.

Kasdien iš Vilniaus autobusų stoties pustrėčio šimto maršrutų išrieda beveik 700 autobusų. Per parą jais į visus respublikos kampelius. Talliną, Rygą, Minską, Gardiną išvyksta apie 60 tūkstančių keleivių. Kasmet daugiau kaip 20 milijonų keleivių. Per penkias valandas ištaikingais autobusais nudumia į Klaipėdą, per dvi — į Panevėžį.

Vilnius kasdien, kas minutę dirba, kuria, projektuoja.

Paruošė S. J. J.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Kad žmonijai pakaktų duonos, reikia . . .

Meksikos sostinėje įvyko apie 150 šalių demografų konferencija, skirta žmonių gausėjimo problemai aptarti. Buvo patiekta įvairių sumanymų bei planų, kad ant Žemės rutulio neprisiveistų perviršis svieto. Išties, kai kuriose šalyse žmonės nebetepla, o beveik visose, išskiriant socialistines šalis, darbingų nereikalingų žmonių gausėja. Pavyzdžiui Amerikoje yra apie 10 milijonų darbingų nereikalingų žmonių, valstybės turi juos remti nedarbo kompensacijomis. Tas pats ir kitose kapitalo šalyse.

Ekonomistų apskaičiavimu, Brazilijoje Amazonės upės baseiną planingai pavertus žemės ūkio reikalams, viso pasaulio žmonijai duonos užtektų iki valiai, kad ir kitur ji nebūtų auginama. Vadinasi, ant Žemės rutulio žmonijai išsimaitinti galimybių yra pakankamai. Bet kaip dabar yra, žmonėms žemės "nepakanka". Nikaragvoje sandinistai nuvertė diktatoriaus Somozos režimą. Ir daug kitur pasaulyje vyksta nerimai dėl žemės, kurią turi pasigrobę vietos olichargai bei užsienio kapitalas. Nei patys ją kultivuoja, nei kitiems duoda. Daugelyje vietų badas esti dažnas "svečias", o žemės plotai dirvonuoja. Neišsivysčiusiose šalyse, išskiriant saujelę turčių, žmonės gyvena pusbadžiu.

Baimė, kad ant Žemės rutulio gali prisiveisti per daug svieto, nepateisinama. Ant Žemės rutulio yra dar labai daug tuščių vietų, kur gali tilpti labai daug žmonių. Bet bėda yra, kad tas tuščias vietas turi apsižergę visokiosio plauko latifundistai, svetimam žmogui į jas įkelti koją nevalia. Yra daug atsitikimų Brazilijoje, kad džiunglėse kelios valstiečių šeimos prasiskina miško plotą, iskuria gyvenvietę ir pradeda gyventi. Žiūrėk, latifundistas juos nuveja ar priverčia mokėti už išdirbtą džiunglėse žemės plotelį didžiausią nuomą, kuri verčia vargšą faktinai latifundistui vergauti.

Kad pasaulyje žmonijai pakaktų duonos, kad pakaktų vietos gyventi, reikia tokios socialinės tvarkos, kad žemė būtų visų, reikia socialistinės santvarkos, kur kiekvienam yra darbo, kur kiekvienas žmogus girdisi, kur nėra žmogaus kito žmogaus išnaudojimo.

Vieno ir Antro tvirtinimai

Prez. Reaganas ir demokratų kandidatas Mondale rinkiminės kampanijos arenoje "pešasi" dėl mokesčių. Mondale tvirtina, kad valstybės šimtabilijoninis biudžeto deficitas būtų sumažintas, nežiūrint kuris jų laimės rinkimus, pajamų mokesčius turės padidinti. Prez. Reaganas mušasi į krūtinę, jeigu jis laimės rinkimus, biudžeto deficitą sumažins ir be mokesčių padidinimo.

Kuris jų teisus, vieni vilkai težino. Tik tiek yra žinoma, kad demokratas Mondale atviresnis. Jis negrasina eiliniams žmonėms mokesčius padidinti, o ketina tik tiems, kurių pajamos didesnės kaip \$50 tūkstančių per metus, ypač gero nežada korporacijoms, kurioms prezidentas aplinkiniams keliais mokesčius sumažino bei toms, kurios visokiais "nurašymais" visiškai nemoka. Tokia Mondalio programa turėtų būti priimtina, o dar labiau būtų priimtina, kad vardan biudžeto deficito sumažinimo jis paimtų už pakarpos Pentagonui skiriamas sumas ginkluoties.

Prezidento priesaikavimai, kad jis neturi jokių planų mokesčiams padidinti ir sumažins biudžeto deficitą yra įtartini. Sveikai galvojant, kaip jis gali biudžeto deficitą sumažinti, jeigu nesieks didesnių pajamų mokesčių didinimo! Iš kur jis jų gaus deficito sumažinimui! Kaip žinia, išlaidų ginklavimuisi jis negalvoja mažinti. Vienatinė išeitis turėtų būti, mažinti socialinėms programoms išlaidas, kurios jau ir taip nebetoli "našlės skatikų".

Prezidento pagelbininkas viceprezidentas Bush aiškina, kad atsigavus krašto ūkiui ir pradėjus jam klestėti, žmonių pajamos padidės ir su tuom lygiai padaugės mokesčių už pajamas, atsiras daugiau darbu, atsiras daugiau darbininkų, kurie už savo algas mokės mokesčius. Vadinasi, valstybės pajamos padidės ir be mokesčių padidinimo.

Jeigu viceprezidento Bush šiuos tvirtinimus užgirstų "dievo ausys", būtų gerai, bet to niekad nebus, kai net ekonomistai pranašauja, gal dar ne šiemet, bet kitais metais vėl gali prasidėti infliacija ir krašto ūkio atoslūgis. O kaip patyrimas rodo, jie būna vis sunkesni ir sunkesni, kai kapitalistinei ekonomikai darosi vis sunkiau gyvuoti.

Monopolijų "Bananų rojus"

... Trys žmonės užmušti ir keletas sužeistų žvėriškai susidorojus su valstiečiais Hondūre vieno žemvaldžio samdiniais. Už ką? Bado ir nevilties vejami, beturšiai drauge su šeimomis išdriso įsikurti dvarininko nedarboje žemėje. Šis įvykis atsitiko visiškai neseniai. Jis labai būdingas nūdieniam Hondūrai — labiausiai atsilikusiai Centrinės Amerikos agrarinei šaliai, kurią Jungtinės Valstijos dabar

prievarta paverčia savo karine baze.

Dar praėjusio amžiaus pabaigoje amerikiečiai ėmė grobstyti šios respublikos gamtos turtus. Paskui JAV monopolijos ėmėsi bananų biznio. Saldūs geltonai žali vaisiai pagal Washingtono užmačius buvo paversti pagrindiniais šalies žemės ūkio produktais, o pats Hondūras — "bananų" respublika, Jungtinių Valstijų vasalu ir žaliavų priedėliu.

Iš sunerimusio pasaulio del rytojaus

PRIEŠ DAUGUMOS VALIĄ

Nepaisydama Japonijos gyventojų didžiosios daugumos valios, J. Nakasonės vyriausybė oficialiai pareiškė, kad stovi prieš bet kokio tarptautinio susitarimo, draudžiančio naudoti branduolinį ginklą, sudarymą. Šis neregėtai atviras įrodymas, kad Japonija remia JAV administracijos brandinamus branduolinio karo planus, užfiksuotas specialioje rezoliucijoje, kuri buvo priimta ministrų kabineto posėdyje atsakant į socialistų partijai atstovaujančių deputatų paklausimą parlamente.

MĖGINA SUŽLUGDYTI

Pagal žinią iš Nikaragvos sostinės, vykdydami Washingtono instrukcijas, kontrrevoliucionieriai mėgina sužlugdyti pasirodymą visuotiniams rinkimams Nikaragvoje, kuriuos numatoma surengti šių metų lapkričio mėnesį. Prieš kurią laiką gaujos užpuolė kai kurias rinkimines apylinkes, kur prasidėjo rinkėjų registravimas. Nuo samdinių rankos žuvo keli aukščiausios rinkiminės tarybos atstovai ir sandinistinės policijos tarnautojai.

PLACDARMAS KARUI

"Jungtinės Valstijos paverčia Vakarų Vokietiją didžiuliu placdarmu karui, kuriame būtų naudojamas įprastinis, branduolinis ir cheminis ginklas", — pabrėžia žinomas Vakarų Vokietijos visuomenės veikėjas Alfredas Mechttershalmeris "Žaliųjų" partijos laikraščio "Griunen" puslapyje.

Jis nurodo, kad Vakarų Vokietijos dislokuotos Amerikos ginkluotosios pajėgos ir ginkluotė, taip pat branduolinė "padeda užtikrinti HAV hegemoniją, jų politinius, karinius ir ekonominius interesus", NATO — pabrėžia jis, — yra JAV viešpatavimo įrankis.

ANTIFAŠISTŲ REIKALAVIMAS

Vakarų Vokietijos veteranų antifasistų organizacija — nacizmo laikais persekiotų asmenų susivienijimas — antifasistų sąjunga pareika-

Hondūro žemėje šeiminkauja Amerikos "United Brands" ir "Standard Fruit" kompanijos. Jos ir keletas dešimčių vietinių dvarininkų valdo didžiausią dalį respublikos žemės ūkio naudmenų. Tik nedidelė dalis žemės priklauso pavieniems valstiečiams ir kooperatyvams.

Agrarinę reformą, kuri buvo pradėta prieš dešimt metų, valdžia visiškai pamiršo. Įstatymo, priimto valdant tuometinei generolo liberalo Lopeso Areljano vyriausybei, buvo numatyta, kad iki 1981 metų valstiečiams bus išdalyta šeši šimtai tūkstančių hektarų žemės. Deja, iki šiol daugelis valstiečių žemės neturi. Žmonės parsisamdo kumečiais — nedarbas beturčius verčia taikytis prie vergiškiausių sąlygų.

Agrarinę reformą turėjo apriboti Amerikos monopolijų ir vietinių dvarininkų galia. Nedidelė dalis "Standard Fruit" ir "Tela Railroad" (United Brands) filialas buvo perduota valstiečiams, kurie susijungė į kooperatyvus. Netrukus, nepaisant latifundininkų lūkesčių, kooperatininkų reikalai klojosi gerai. Tai privertė kai ką jaudintis ir Washingtone. "Blogas pavyzdys užkrečiamas, — nusprendė yankiai. — Kad tik kas neatsitiktų!" Prieš

lavo visiškai uždrausti visų buvusių esesininkų grupuočių veiklą Vakarų Vokietijoje.

Nacizmo laikais persekiotų asmenų susivienijimo — antifasistų sąjungos vadovybės pareiškime pažymima, jog šios grupuotės labai pavojingos, nes jos visai paliepsina karinę jėgą ir grasinimą jėga laiko priemone politinėms problemoms išspręsti.

UŽKIRSTI KELIĄ

Anglijos leiboristų partijos nacionalinis vykdomasis komitetas pareikalavo, kad NATO blokas atsiskirtų ketinimų pirmasis panaudoti branduolinį ginklą, paragino sudaryti Europoje nebranduolinę zoną, pašalinti Amerikos branduolinį ginklą iš Britanijos teritorijos.

Dokumente reiškiamas susirūpinimas dėl nesiliaujančių branduolinio ginklavimosi varžybų, nerealistiškos ir pavojingos NATO strategijos, pagal kurią numatoma kariuoti "ribotą" ar "kontroliuojamą" karą panaudojant branduolinį ginklą, dėl paaštrėjusių Vakarų ir Rytų santykių.

DUOTI ATKIRTI

Vakarų valstybės planuoja suskaldyti Indijos teritoriją ir ją susilpninti, kelia grėsmę jos saugumui, pareiškė įvykusiame mitinge ministrė pirmininkė Indira Gandhi.

Ministrė pirmininkė pažymėjo, kad iš užsienio ne tik įnirtingai užsipuolama jos vadovaujama vyriausybė, bet ir aktyviai stengiamasi išprovokuoti riaušes ir sudaryti separatizmo židinius pasienio valstijose.

TEVYNĖS GYNIMUI

Revoliucinė Nikaragvos liaudis karštai atsiliepė į Sandino nacionalinio išsivadavimo fronto raginimą skirti visas jėgas tėvynės gynimui nuo imperializmo samdinių agresijos. Tūkstančiai Nikaragvos jaunuolių įteikė pareiškimus, prašydami priimti į sandinistine liaudies armiją, kuri įnirtingai kaunasi su galvažudžių gaujomis, įsiveržusiomis į šalies teritoriją.

tokius ūkius nedelsiant buvo "imta-si priemonių".

Pavyzdžiui, Isletaso kooperatyvo (jis buvo įkurtas "Standard Fruit" valstiečių asociacijos žemėse) valstiečius apšaukė komunistais ir įmetė į kalėjimą. Į kooperatyvų plantacijų teritoriją buvo įvesta kariuomenė. Žemę gražino ankstesniems šeiminkams . . .

Pastaruoju metu Hondūrą valdo proamerikinė parsidavėliška vyriausybė. Salyje klesti korupcija, kariniai valdininkai spekuliuoja žemių sklypais, užsiima kontrabanda. Susitarusi su Washingtonu, Hondūro valdžia kursto antikomunistinę isteriją, stengiasi žmones nuteikti prieš Nikaragvą. Prieina iki kraštutinumų: pamatęs valstietį su knyga rankoje, dvarininkas bemat jį apkaltina "ardomąja veikla" ir išveja iš darbo. Šitai geriausiai atveju. Blogiausiai "ardomas elementas" dingsta be žinios . . .

Hondūro valdžia ir jos globėjai iš Washingtono smaigia bet kokį protesto pasireiškimą. Dėl "ramybės" respublikoje veikia ne tik specialūs policijos ir armijos daliniai, bet ir "mirties eskadronai". Nuo 1982 metų "eskadronai" pagrobė 114 žmonių. Daugelis jų buvo rasti nužudyti su žvėriško kankinimo žymėmis.

A. Moisejevas

Vilnis, 1984 rugpjūčio 30

NEBRANDUOLINĖ ZONA—IR PRIE BALTIJOS JŪROS, IR PRIE DIDŽIŲJŲ EŽERŲ!

Vis kalbama, jog Jungtinis Pabaltiečių komitetas kelia mintį, kad reikia reikalauti iš TSRS, kad ji išimtų atominis ginklus iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, ir apskritai iš Siaurės Europos, jog ši sritis turinti būti laisva nuo atominių sprogimų. Tai man atrodo visai nebloga mintis. Skaičiau Lietuvos spaudoje, jog ir Tarybų Sąjunga remia mintį dėl nebranduolinių zonų Siaurės Europoje ir kitur išplėtimo. Atrodo, ko daugiau reikia kontrontuojančių šalių susitarimui, jeigu net Amerikoje pasigirsta balsų už nebranduolinių zonų paskelbimus ir supratimus?

O kai tik šiek tiek pradėti galvoti, tuoj lenda mintis į galvą, jog tie, kurie šitaip rūpinasi Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų apsaugojimu nuo atominio sprogmio, elgiasi kažkaip neobjektyviai, net demagogiškai, net neatsakingai. Išeitu, jog, atitraukus iš dabartinio tarybinio Pabaltijo atominis ginklus, karinio konflikto metu Lietuva ir kitos valstybės liks nepaliestos. Bet tai fantastika ir melas. Pirmiausia, jeigu pakils raketa su branduoliniu užtaisų iš Vakarų Vokietijos rytų link, pavyzdžiui, į Ukrainą ar Baltarusiją, Lietuva vis tiek neišvengs atominio karo bausių pasekmių. Tad protingai galvojantys apie Lietuvos likimą žmonės savaime turėtų išplėsti nebranduolinę zoną į Baltarusiją ir Ukrainą. Tikėtis, jog Amerikos raketos ieškos tik branduolinių ginklų ir todėl aplenks Lietuvą, kuri būsianti viena nebranduolinėje zonoje, kažkokioje oazėje, yra priešiška sveikam galvojimui.

Dar daugiau: ar neglūdi čia paspręšusia gudrybė, skirta tarnauti vienos pusės branduolinio karo interesams? Leiskime, trys Pabaltijo valstybės ir dar jų kaimynės visiškai nieko bendro neturės su gynybos sistemomis. Tada, pakylus raketoms iš Vakarų Europos Tarybų Sąjungos linkui, šios šalies raketos galės vakarų linkui nukristi žymiai mažesnį nuotolį, nes jos jau pakils iš tolesnių TSRS teritorijų. Ir naivus tarybinis pilietis ar amerikietis lengvai gali įsitikinti, jog čia daugiau galvojama ne apie lietuvį, gyvenantį prie Nemuno, ar latvį nuo Dauguvos krantų, o apie vienos šalies strateginius interesus. Bet visa, kas vienapusiška, savaime kelia abejones.

Na, gerai, susitarkime, jog dabartinis tarybinis Pabaltijis lieka nebranduolinėje zonoje. Bet ar mes maži vaikai, jog apsimesime, kad nežinome, kokią griauanamąją jėgą ir panaudojimo pasekmes turi branduolinis ginklas? Todėl, jei mums, emigrantams, rūpi Lietuvos likimas branduolinio karo atveju, tai reikalaujame tos zonos žymaus padidėjimo — kad ir dėl to, jog Vilnius yra prie pat sienos su Baltarusija. Negi mums, kalbantiems apie Lietuvos apsaugojimą nuo branduolinio karo pasekmių, tikrai šis reikalas rūpi, tai mes privalome orientuotis ne į laikinus karinius JAV interesus (atitolinti atsakomąjį atominių smūgį iš TSRS teritorijos), bet į tautos interesus. O jie, kaip ir visų tautų, yra vieni: išvengti atominio karo, išlikti. Tas susiraskime savo kovos už taiką programą, o ne siekime prisitaikyti tiek aklai prie amerikietiškos admi-

Vilnis, 1984 rugpjūčio 30

nistracijos koncepcijū, kad, ragindami ginti Lietuvą, iš tikro ją paliekame didžiausiame pavojuje. Argi mes nesuprantame, jog ir anapus Elbės sugebama realiai galvoti apie situaciją karinio konflikto atveju? Būtų gerai, jeigu veiksniai gautų oficialią R. Reagano garantiją, kad jis sutinka bet koku atveju nekelti pavojaus Pabaltijui. Juk nepavyks, juk ne tai jam rūpi! Tad kam tada kalbėti apie nebranduolinę oazę prie Baltijos jūros.

Supraskime: nebranduolinė zona Pabaltijyje reali tik tada, kai branduolinis karas negrės visai Europai. Pagal mūsų emigracinių veiksmų nesuvokiama logiką išėitu taip: jei Lietuvoje nebus atominių ginklų, tai ji bus laisva nuo atominių sprogimų. Bet kodėl tie patys emigraciniai veiksniai pritaria, jog gali būti sunaikintos Olandija, Belgija, Vakarų Vokietija ir kitos šalys, nes pagal tą pačią logiką atominiai sprogimai laukiami ten, kur yra atominiai ginklai, o mūsų emigraciniai veiksniai visais būdais remia branduolinių raketų išdėstymą tose šalyse.

Vadinasi, ne apie Lietuvos likimą, ne apie taiką, ne apie branduolinę grėsmę galvoja šių planų skelbėjai ir rėmėjai. Tai ką jie turi iš tikrųjų galvoje? Ar ne kieno nors karinius interesus? Tačiau, jeigu prieštarauja mūsų rūpoms Lietuvos interesais, tai ar neturime mes, emigrantai, turėti šiuo reikalu savarankišką, logiškesnę orientaciją?

Pagaliam, jeigu tikrai rūpi lietuviu ateitis, tai pagalvokime ir plačiau: reikia apsaugoti ir lietuvių, gyvenančius prie Didžiųjų ežerų, New Yorke, Los Angeles, Saint Petersburgu ir kitur. Todėl reikalaujame nebranduolinių zonų visur, kur gyvena užsienio lietuviai — tada būsime bent nuoseklūs, bent galima bus tikėti, jog mūsų siūlymai — nuoširdūs, tikri.

Taikos šalininkas

Pinigai su protesto užrašais

Pinigus gerbia, taupo, padirbinėja... Bet vis tiek nuo amžių jų paskirtis visuomenėje viena ir ta pati. Aišku, būtinos ypatingos sąlygos, kad pinigai būtų panaudojami kitais tikslais.

Čilės liaudis rado efektyvią priemonę protestui prieš Pinočeto diktatūrą išreikšti. Daug metų chunta turėjo bėdos su banknotais, kurie iš rankų į rankas keliavo su lozungais prieš Pinočeto režimą. Specialūs darbuotojai rinko ir naikino vertybinius popierius, atliekančius ne tik savo tiesioginę funkciją, bet ir skelbiančius žinią apie nepalaužiamą čiliečių dvasią.

Vakarų Europoje panašių dalykų anksčiau nepasitaikydavo. Ir ne vien dėl to, kad čia požiūris į pinigus kitoks. Bet smarkiai atvėsus tarptautiniam klimatui, ir čia pasirodė dešimties markių banknotai su panašaus turinio užrašais. Gavęs jį gražos restorane ar parduotuvėje, negali neatkreipti dėmesio į ryškų raudoną atspaudą: "Po ginklavimosi seka karas!"

Liaudies masės aktyvina judėjimo už taiką ir nusiginklavimą veiksmus, įvairina pasipriešinimo

TSRS IR MEKSIKOS SANTYKIAI

Meksika — viena didžiausių Lotynų Amerikos šalių. Jos plotas — 2 mln. kvadratinų kilometrų, gyventojų skaičius — 75 mln. Įvairumu ir grožiu žavi gamta: čia ir derlingos lygumos, ir paslaptingi kalnų masyvai, senovės indėnų civilizacijų lobius slepiantys amžinai žaliuojantys tropikų miškai.

Meksikiečiai su dėkingumu saugo atminimą tu, kurie kovojo už šalies laisvę ir nepriklausomybę: pagrindinėje Mexico City gatvėje Via de la Reforma stovi didinga bronzinė indėno figūra. Tai paminklas Meksikos nacionaliniam didvyriui Kuautemokai, tapusiam kovotojo už teisybę, laisvę, nepriklausomybę simboliu.

Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos Rusijoje įtakoje Meksikoje įvyko antiimperialistinė ir anti-feodalinė revoliucija. Vadovaudamasi dar praėjusiame šimtetyje žymaus politinio veikėjo Benito Chuareso iškeltu principu "Kito teisių gerbimas yra taika" — šalis pirmoji Vakarų pusrutulyje pripažino jauną Tarybų respubliką. Ir vėliau dviejų šalių santykiai grindžiami lygybės, apipusio supratimo bei pagarbos principais. Tarybų Sąjunga pritarė Lasaro Kardenaso vyriausybės priemonėms, kurios sudavė skaudų smūgį stambiųjų dvarininkų ūkiui ir leido nacionalizuoti užsienio kapitalui priklausiusius — naftos pramonę ir geležinkelius. Nesiskyrė TSRS ir Meksikos pažiūros ir fašizma ir reakciną, karą Ispanijos Respublikoje, o 1942 metų gegužę, parodydama, kad šios dvi valstybės turi bendrą tikslą — kovoti už taiką ir demokratiją, šalis paskelbia karą hitleriinei Vokietijai.

Pokario metais dvipusis šalių bendradarbiavimas įgauna naują pobūdį. Nepamiršdamos pirmųjų

principų — kovos už taiką visame pasaulyje — šalys plečia prekybinius mainus, gilina kultūros ir mokslo veikėjų draugystę, dar labiau sustiprėja dviejų tautų abipusė simpatija. Valstybės veikėjų vizitai, pasikeitimai parlamentarų delegacijomis padėjo gilinti abipusį supratimą, susitarti dėl bendradarbiavimo įvairiose srityse. Jau 1975 metais Maskvoje pasirašyta ESPT ir Meksikos bendradarbiavimo sutartis.

Paskutiniaisiais metais TSRS ir Meksikos santykiai tampa svarbiu veiksniu pasaulinėje politinėje kovos arenoje. Kaip pareiškė interviu TASS-o korespondentams Meksikos kovos už taiką koordinacinio komiteto prezidentė, darbininkų Visentės Lombargo Toledano universiteto rektorė Adriane Lomcardo Toledano: pagrindinis faktorius, kurio dėka tiek metų dviejų šalių požiūris į tarptautines problemas sutampa, buvo ir išliks kova prieš Amerikos imperializmą, JAV valdančiųjų sluoksnių sukeltas ginklavimosi varžybas, už atominio karo pavojaus pašalinimą, taiką ir saugumą visoje planetoje.

Meksika pasisako už visų šalių teisę į nepriklausomybę, suverenumą, kovoja už politinį sureguliuojimą Centrinėje Amerikoje. Ji ryžtingai atmeta nepagrįstą Reagano administracijos teiginį, esą nacionalinė išsivaduojamoji kova Centrinėje Amerikoje ir Karibų jūros baseine — "komunistinio suokalbčio, dalyvaujant Maskvai, Havanai ir Managvai" rezultatas.

Ilgas ir vaisingas TSRS ir Meksikos bendradarbiavimas rodo, kad dvi šalys, turinčios skirtingą socialinę-ekonominę santvarką, gali ne tik taikiai gyventi, bet ir sutarti daugeliu politinio gyvenimo klausimų.

Giedrė Maksimaitytė

PINKLĖS BEDARBIAMS

"Galimybė prasikurti", "Naujos eros pradžia" — taip Anglijos laikraščiai optimistiškai reklamavo nuo praėjusių metų rugsėjo 1 dienos Didžiojoje Britanijoje įvestą naują bendranacionalinę jaunimo profesinio rengimo sistemą. Jos esmė iš pažiūros paprasta. Anglijos vyriausybė skiria milijardą svarų sterlingų, kad būtų organizuoti 12 mėnesių kursai 460 tūkstančių vidurinių mokyklų auklėtinėjų, likusių be darbo.

Naujoji programa iš esmės neišsprendžia jaunųjų nedarbo problemos. Tikėtis vietos galės tik du iš penkių jaunuolių, išėjusių profesinį rengimą. Be to, sistema įtraukia tik praėjusių metų bedarbių abiturientus. O tie, kurie jau 1 — 2 metus gauna pašalpą, gali pasikliauti tik savimi.

Dar viena gudrybė: 16-mečiai jaunuoliai, išėję profesinį rengimą, faktiškai atlieka tą patį darbą, kaip ir kadriniai jauni darbininkai, tik gauna kur kas mažiau. Suprantama, įmonininkai suinteresuoti ne tik pigesne darbo jėga, bet ir apskritai mažesniais darbo ikainiais.

Žinoma, kiekvienas gali atsakyti dalyvauti naujoje mokymo programoje. Prospektuose ir instrukcijose juodu ant balto taip ir parašyta, kad ji absoliučiai laisva-

formas: nuo amerikiečių karinių bazių taikių blokadų ir demonstracijų — iki... anoniminių užrašų ant banknotų.

noriška: "Tai tik tiltas į profesiją — jūs galite eiti savo keliu". Tačiau rinktis netenka. Tie, kurie paniekina prikišamai siūlomą darbą, automatiškai netenka daugiau kaip trečdalis kuklios bedarbio pašalpos tuo pretekstu, kad patys "atsisakė laikino darbo".

Anglijoje mėgstama kosmetika. Net statistikoje. Juk faktiškai milijardas svarų sterlingų kasmet leidžiama tik tam, kad būtų pagražinti oficialūs duomenys apie bedarbių jaunimą. O "bedarbių kartos" nuomone, visos šios "vyriausybės pagalbos programos" tėra kompromisinės priemonės. Pastaraisiais metais Didžiojoje Britanijoje vietoj įprasto išsireiškimo "darbo stažas" dažniau vartojamas žodžių junginys "nedarbo stažas".

Kuo visa tai gali baigtis? Pateiksime Anglijos žurnalo "Ekonomistas" išvadą:

"Jei vyriausybė nuo laikinų pagalbos jauniems bedarbiams programų nepereis prie patikimų ir nuolatinių, vis daugiau jaunuolių pateks į ilgalaikio nedarbo pinkles. Tuomet, jei nedarbas sumažės, jie liks be nieko: bedarbiai ne savo noru, nusivylę ir pikti".

Autorių sąžinei palikime postrin-gavimus apie "nedarbo mažinimo" ateitį, kuris, kaip žinoma, susiranda vis naujus tūkstančius aukų ir artėja prie 4 milijonų atžymos. Na, o dėl piktumo, tai "Ekonomistas" nenuslėpė tiesos: ką dar gali jausti jaunuolis sistemai, kuri apgalvotai išstumia jį iš visuomenės. APN

... APIE MODERNIUS PILĖNUS

Pašėiusiai mėgstu skaityti spaudą, kurios lapus užpildo patriotiškiausios ateivijos į Jungtines Valstijas iškiliausi rašto žmonės. Kur dar kitur, jei ne toje spaudoje, surastum tiek audringų aistrų, pagimdytų senamadiškoje rašalinėje ar modernioje rašomojoje mašinėle. Kur kitur ištaisais metais griaudį tiek nuožmių politinių kovų atgarsių? Kur kitur pajausi tokį tautinį narsumą ir herojiškumą? Pagaliau, kas gi mokytų, šviestų paskutinės lietuviškos bangos prie svetimo kranto priplakta vargša tautietį, kaip tvarkyti palikimą ir sunegalavusius vidurius, kaip nekęsti ir mylėti? Kas gi organizuotų ir reorganizuotų organizacijas, jei ne ta spauda?

Be jos, manau, netgi Lietuvos laisvinimo darbo neįmanoma išivaizduoti. Tiesa, kai kas sako, kad jau daugiau kaip keturi dešimtmečiai tas laisvinimas vis vykdomas ir vykdomas tik todėl, kad pasiekus tikslą, nebebūtų ko tai spaudai veikti. Ji, ta spauda, tautietį apsaugo ir nuo didelės daugumos pagandų bei pavojų. Ypač — atsidūrus "anapus" arba pakeliui į ten.

Tiesa, ir tos patriotinės spaudos esama visokios. Stai imkime tuos pačius chikagiškus "Akiračius". Į savo lapus įsileidę buldogą ir jį išmokę kilnoti koją ant kitos patriotinės spaudos, jie kartais mėgina perniek paversti kitų savo kolegų pastangas saugant tautiečių budrumą, sąmoningumą, patriotizmą.

Stai didžiai patriotiškas "Draugas" tikrai jaudinančiai aprašė, kaip kažkur Skandinavijoje gidė turistų staiga paprašė pasų. Aišku, galėjo įvykti dideli įvykiai, ir, kaip visiškai teisingai parašė "Draugas":

"Lietuvių tarpe kilo sujudimas, duoti ar neduoti pasą. Sovietų siena nepertoliausia, jų šnipų visur pilna... spėlojimų įvairiausių, prisiminėm skaitytas knygas, kaip veikia agentai ir sudarinėjami sąrašai". Taigi čia, kaip matome, "Draugas" labai sąžiningai atlieka tautinio budrumo pareigą, tačiau "Akiračiai" klastelėjo:

"Per keletą "Draugo" numerių spausdinti A. Likanderienės įspūdziai rodo, kaip mūsų laikraščiai, stokodami rimtų straipsnių, pradeda talpinti viską, ką tik jie randa verto pašto dėžutėse... Tačiau kai sėdėdamas kambaryje turistai atranda tokia "naujiena" darosi

gaila be reikalo gadinamo popieriaus".

Taip samprotaujant, galima labai toli nueiti: Net suabejoti patriotinės spaudos reikalingumu. O tos spaudos tikslai tebėra dideli, ir ateityje dar didės. Juk va m. dr. (prašome paskutinių dviejų raidžių neskaityti, kaip žodžio "darnius" sutrumpinimo) rašo:

"... mes išėivijos laisvej ir patogumuose nepaneigiamai regisuojujame.

Palengva grįžtame lyg ir į "Aušros" laikus, nes vėl reikia kelti lietuviškos knygos bei laikraščio būtinumą, vėl nuo pradžios aiškinti, kodėl lietuvis privalo būti lietuviu, vėl mokyti savo vaikus ir anukus iš "lementorius".

Zodžiu, ateityje dar sunkesni laikai. Vienas to įrodymų — ir nuomonė, kurią skaičiau didelį patyrimą šioje sąrašų pakalnėje turinčioje "Vienybėje":

"O kadangi mūsų jau serganti lietuviškoji spauda kasdien netenkanti skaitytojų, kartu paliečia ir visą mūsų gyvenimą, pribrendo laikas tą spaudą ir radiją jau pradėti gydyti, surasti vaistų, jei ne visai iš mirties išgelbėti, tai bent tą mirtį nukelti nors kelioms dešimtims metų". Taigi...

Tačiau mes, kurie skaitome patriotinę spaudą, gerai žinome, kad ir pati "Vienybė" daugeliui ypač grynų patriotų yra ne košer, taigi, ir kai kurios jos mintys gali būti — fe!

Užtat Pr. Gr. mintys "Drauge" visiškai aiškios ir šviesios. Stai jos: "Kaip istoriniai Pilėnai uždega didvyriškumą, kai apie juos galvoji, ir kai į jų herojiškumą įsimąstai, taip spauda turi jaustis pilis, kurios negalėtų paimti joks priešas. Ji saugoja lietuviybę, ji suveda lietuvius siekti vieno tikslo..."

Bet juk Pilėnų gynėjai susidegino drauge su pilimi — taip sako istorija ir to paties pavadinimo opera. Nejaugi tą savo ir kitiems patriotiniams laikraščiams siūlo Pr. Gr.!

Suprantama, tai būtų tikrai kilnus pavyzdys, kokio labai stokojava prozaiškoje ir praktiškoje Amerikoje. Gal jis uždegtų — tiesiogine prasme — ir kitas patriotiškų laikraščių redakcijas?

Tik būtų gerai, kad ne visas iš karto: antraip nebus, kas aprašys tą visą didingą reginį.

Jonas Lukoševičius

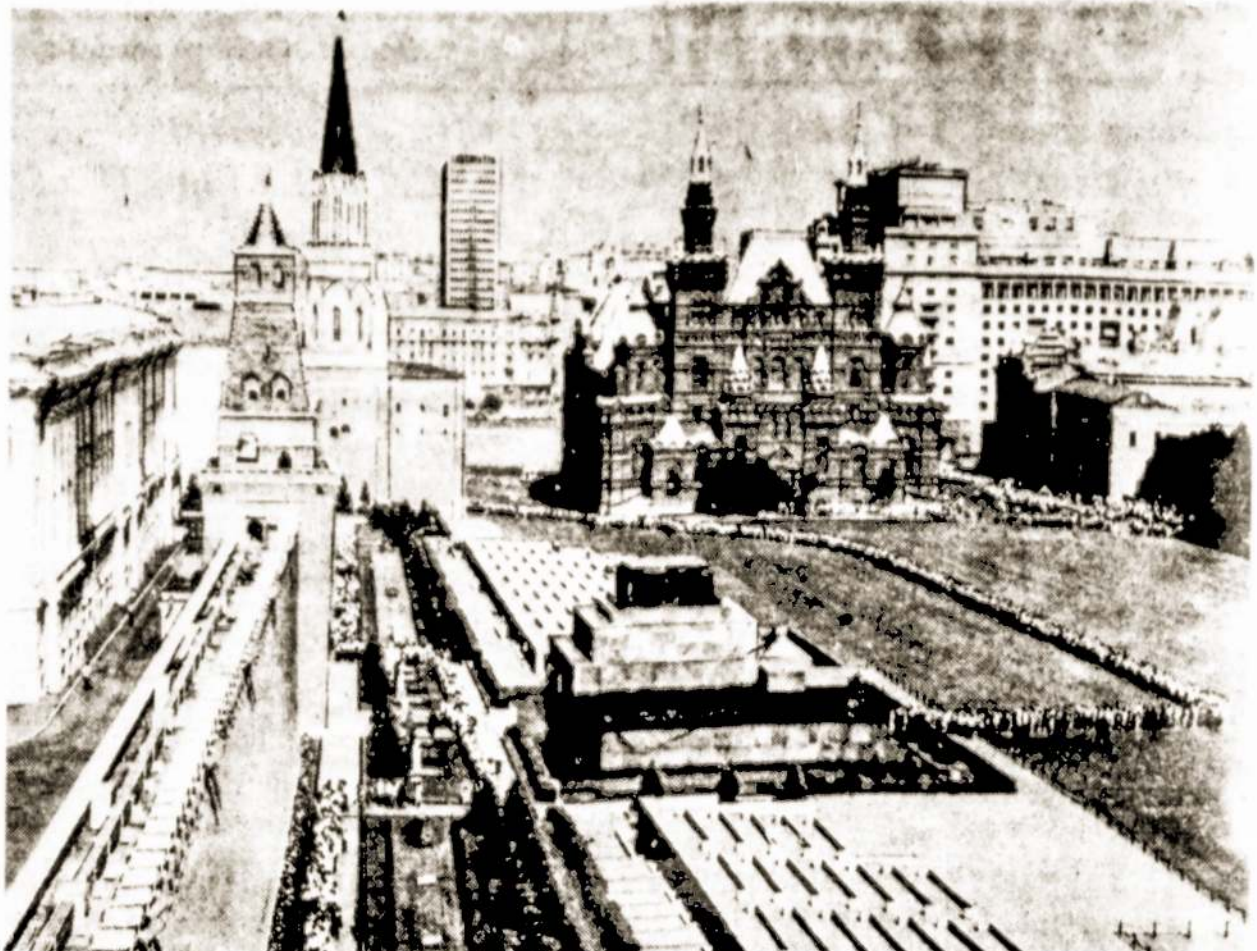
Už teisingą ekonominę tvarką

Dauguma besivystančių šalių, kurioms imperialistinės valstybės suverčia ekonominės krizės sunkumus, atsidūrė ypač sunkioje padėtyje. Kaip pažymima Deklaracijoje "Taikos išsaugojimas ir tarptautinis ekonominis bendradarbiavimas", kurią neseniai priėmė Maskvoje ESPT šalys aukščiausio lygio ekonominiame pasitarime, imperializmas tebestiprina neokolonialistinį besivystančių šalių išnaudojimą, siekia sudaryti tokias sąlygas, kurios padėtų užsienio kapitalui skverbtis į jų ekonomiką.

Ekonominis išsivadavusių šalių vystymasis žymiai pasunkėja, o dažnai ir visiškai paralyžuojamas veikiant įvairiems ekonominiams ir finansiniams faktoriams. Tarp jų galima paminėti pablogėjusias mainų sąlygas tarptautinėse rinkose, kurias sukėlė žymus žaliavų realių kainų sumažėjimas.

Apie tai buvo kalbama ir septyn-toje Neprisijungusių šalių vyriausybių ir valstybių vadovų konferencijoje Delyje (1983 metais). Jeigu 1960 metų pradžioje už šešias tonas džuto buvo galima įsigyti sunkvežimį, tai dabartinėmis kainomis tam reikia 26 tonų džuto. Jeigu anksčiau už toną kavos buvo galima nusipirkti 37 tonas dirbtinių trąšų, tai dabar — tik 16 tonų. Jeigu anksčiau už toną cukraus buvo galima įsigyti 6,3 tonas naftos, tai dabar — tik 0,7 tonos.

Jaunoms šalims realizuojant socialines ekonomines programas rimtą smūgį suduoda jų skolos užsienio valstybėms, dideli paskolų procentai, kreditų teikimo sąlygos. Per paskutinįjį dešimtmetį šių valstybių skola užsieniui padidėjo 8 kartus ir dabar sudaro 810 milijardų dolerių. Galimybių padengti tas skolas sumažėjo, nes krito jų eks-

TARYBŲ SOCIALISTIŅIŲ RESPUBLIKŲ SĄJUNGOS SOSTINĖ MASKVA.

UŽDANGAI NUSILEIDŽIANT

It garsioji Balzako Sagrenės oda tolydžio siaureja užsienio lietuvių reakcingosios emigracijos veikla. Nvykimo simptomai akivaizdūs: nuolat mažėja "vaduotojų" spaudos leidinių skaičius, tirpsta tirpsta jų tiražai, vis mažiau jaunų veidų dipukų organizuojamuose renginiuose. Nepaisant begales raginimų vienytis, emigrantų grupuotes kas kart giliau grimsta tarpusavio rietau lyūne. Tvankioje "vaduotojiško" geto atmosferoje baigia uždusti ir pati lietuviybė — tai vos ne kasdien patvirtina reakcingosios išėivijos spauda.

Antai kanadiškiai "Tėviškės žiburiai" buvo išspausdinę vedamąjį, simptomatiškai pavadintą "Spaudos dezertyrai". Tema, atvirai pasakysime, labai ir labai ne nauja, todėl net neskaiciūs galima atspėti, kas ir kaip tokio pobūdžio straipsnyje rašoma.

Pagal išgaliojusį šablona, rašinio pradžioje būtinai primenama, jog dezertyras — tai pabėgėlis iš kariuomenės. Karinė tarnyba, primena kiekvienas autorius, yra pati garbingiausia piliečio pareiga, o dezertyravimas — pats negarbingiausias žingsnis žmogaus gyvenime. Toliau pedagoginiais sumetimais naudinga priminti tautieciams bausmes, kurios seniau taikytos

portuojamų žaliavų kainos.

Visa tai didina prarają tarp jaunų šalių ir išsivysčiusiu kapitalistinių valstybių ekonominio lygio. Pirmą kartą po nacionalinio išsivadavimo daugelyje besivystančių šalių užregistruotas nacionalinio produkto sumažėjimas viename gyventojui. Pagal oficialius duomenis mažai išsivysčiusiose šalyse badauja virš 500 milijonų žmonių.

O tuo pat metu transnacionalinių korporacijų, daugiausia Amerikos, pajamos, gautos išnaudojant besivystančias valstybes, smarkiai auga. Aštuntajame dešimtmetyje JAV kompanijos už kiekvieną dolerį, įdėtą į jaunų valstybių ekonomiką, gavo 7 dolerius pelno. Tokie yra graudūs Azijos, Afrikos ir Lotynų Amerikos šalių "bendradarbiavimo" su išsivysčiusiu kapitalizmu rezultatai.

Kaip pažymėjo ESPT šalių aukščiausio lygio pasitarimo dalyviai, tarptautiniai ekonominiai santykiai turi būti pertvarkyti taip, kad visos pasaulio šalys galėtų visapusiškai vystyti savo ekonominį potencialą, galėtų žengti pirmyn taikos, teisingumo ir abipusio bendradarbiavimo sąlygomis. V. Burbulis

dezertyrams, kartu pabrėžian kad pati didžiausioji bausmė — visuotinė panieka. Stai tada, po šių įžanginių, bet būtinų akordų kiekvienas autorius gali vanoti ir gėdyti tautiečius pagal reikalą: tai už spaudos neskaitymą, tai už renginių nelankymą, tai už šykštumą aukojant...

Neišvengė šių dėsnų ir minimo "Tėviškės žiburijų" vedamojo autorius. Tačiau, plėtodamas temą, anonimas išgauna visiškai naujų, "vaduotojams" netipiškų akordų. Pabrėžes, kad dezertyras gali atlikti didelius darbus, bet tik tam, kad "jo paties garbė ir nauda sušvistų", autorius padaro nelauktą apibendrinimą: "Zodžiu sakant, dezertyras bėga nuo savo tautos, kad joje ar už jos ribų savanaudiškai įsitvirtintų..." Retas dipukų nepapuola šion kategorijon, pastebėjime mažumėlę sutrikę, nes, kaip bekalbėtume, visi jie anuomet bėga nuo savo tautos, kad už jos ribų savanaudiškai įsitvirtintų...

Ne vienas jų šį tikslą pasiekė, tvirtina "Tėviškės žiburiai", tačiau, prisipirkę namų, mašinų, laivų ir t. t., žiūrėdami televiziją bei skaitydami vietinius dienraščius, šie žmonės nieko nenori girdėti apie lietuviškąją (suprask — "vaduotojišką") spaudą... Na, o toliau — kaip visada. Gėdinamas ir grauodamas dezertyrus, nagrinėdamas šio masinio reiškinio priežastis, vedamojo autorius kaip ugnies vengia vienos paprastos, bet daugeliu atžvilgiu, lemiamos dezertyravimo priežasties — nusivylimo "vaduotojišką" veikla, jos beprasmybės suvokimo.

Beje, reikia pastebėti, jog ši barzdota tema pradeda įgauti naujų variacijų. Vedamojo autorius išplečia dezertyro sąvoką, įtraukdamas į šią kategoriją ir tuos, "kurie lengva širdimi bėga nuo vieno ar kito laikraščio vien dėl to, kad tas laikraštis ateina pavėluotai, kad nepatiko kuris nors straipsnis ar korespondencija, kad leido pasakyti kitaip manančiam bendradarbiui"...

Zodžiu, tie keli likę skaitytojai elgiasi kaip kaprizingos panelės, tuo pačiu didindami ir taip pavojingą mastą įgavusį dezertyrų frontą... Kita vertus, nelieka skolingos ir redakcijos, apšaukdamos dezertyru kiekvieną, kurio nuomonė nesutampa su jų nuomone...

Akivaizdu, kad finalas ne už kalnų, ir patys "vaduotojai" tai puikiai supranta.

Kazys Bagdonavičius
Vilnis, 1984 rugpjūčio 30

Kaip gimsta kalendorius

Tarp "Vilnies" skaitytojų yra ne vienas Lietuvoje leidžiamo "Gimtojo krašto" prenumeratorių. Vadina si kasmet gauna nemokamą jo priedą — išeivijoje pamėgtą spalvingą "Tėviškės" draugijos ir "Gimtojo krašto" leidinį — Kalendorių tautiečiams.

Jums, mieli skaitytojai, šįkart norėtume pristatyti Kalendoriaus sudarytoją Juozą Kuckailį.

Juozas Kuckailis — "Gimtojo krašto" redakcijos atsakingasis sekretorius. Kas yra dirbęs laikraštyje, žino, kad būti sekretoriumi — tai būti savotišku redakcijos motoru. Numatančiu — ko reikia tam ar kitam puslapiui, žinančiu — kaip atrodys laikraščio viršelis po mėnesio, nuolat esančiu — kelyje tarp spaustuvės ir redakcijos, reikalaujančiu — straipsnių, straipsnių ir dar kartą straipsnių . . .

— Be abejo, — sako pats Juozas Kuckailis, — darbo redakcijoje patirtis man labai praverčia, kai imuosi sudarinėti Kalendorių.

Reikia turėti reikalų su dideliu būriu įvairių profesijų atstovų — dailėtyrininkais ar muzikologais, apie žurnalistus nė nekalbu. Tai 60-70 kalendoriaus autorių, kurių kiekvieną reikia surasti, pasiūlyti ji dominančią temą, "sumedžioti" iliustracijų ir paskui sužiūrėti, kad visa Kalendoriui reikalinga medžiaga laiku būtų parašyta ir pateikta leidyklai.

— Kas padiktuoja temas Kalendoriui — gyvenimo aktualijos, skaitytojų domėjimasis, paties interesais?

— Kai po kelių metų pertraukos 1980-aisiais vėl buvo imta leisti Kalendorių ir man patikėjo sudarytojo pareigas, tąkart leidinyje pateikėme bendresnes žinias apie Tarybų Lietuvą, šventusią savo keturiasdešimtmetį. Toliau planuodami susimąstėm — juk Kalendoriaus ir "Gimtojo krašto" skaitytojas tas pats — jis laikraštyje randa žinių apie dabartinį įvairiapusį turinimą krašto gyvenimą. O jeigu plačiau ir giliau pasidairius po tam tikras gyvenimo — kultūros, ekonomikos, mokslo ir pan. sritis? Tokio principo dabar ir prisilaikome — 1981 m. Kalendoriuje pasakojome apie Lietuvos profesinių sąjungų veiklą, 1982 m. — apie respublikos vienmečius — tas žmonių generacijas, kurios gimė, augo, mokėsi ir brendo kaip asmenybės ir kūrėjai socializmo sąlygomis, 1983 m. — apie Tarybų Lietuvos ryšius su pasauliu, šiųmetis Kalendorius pasakoja, kaip gamtos ir jos turtų saugojimo klausimai sprendžiami Lietuvoje. 1985 m. mūsų tėvų žemei ypatingi: sukanka 45-eri nuo tų dienų, kai respublikoje buvo atkurta Tarybų vaidžia, ir 40-esimt, kai visa jos teritorija buvo išvaduota iš vokiškųjų fašistų okupacijos. Mūsų tautiečiai, svečiai iš viso pasaulio išitinkina Lietuvos klestėjimu, gerai mato, ką lietuvių kultūrai davė darbo žmonių valdžia. Visose mūsų gyvenimo sferose greta vyrų vaisingai darbuojasi moterys. Moterų lygiateisiškumas yra viena didžiausių socializmo pergalų ir garantijų. Apie tai, apie mūsų puikias moteris, šildančias, puošiančias ir turtinančias Lietuvos žemę, pasakos kitų metų Kalendo-

Vilnis, 1984 rugpjūčio 30

rius. Ateityje žadam papasakoti apie fizinės kultūros plėtojimą respublikoje, mūsų sportininkų reikšmingiausias pergales.

"Gimtajame krašte" dirbu penkiolika metų, nemažai tenka bendrauti su tautiečiais, susirašinėti — jauti, kas gali dominti skaitytojus.

Juozas tikras laikraščio senbūvis, vaikščiojanti jo bibliografija, sakyčiau, vienas tų vis rečiau besipaitakančių žinovų, vadinamų enciklopedistais. Žinau jo aistrą knygoms, pats Juozas sakosi savo asmeninėje bibliotekoje turįs apie 5000 leidinių. Jeigu tau reikia, jis irgi paskolins, iš mažų dienų moko mylėti knygą savo dukrą ir sūnų.

Juozas Kuckailis

— Žurnalisto gyvenimas sunkiai įsivaizduojamas be spaudos, knygų. Be abejo, mūsų visuomeninės bibliotekos savo fondus skaičiuoja tūkstančiais ir milijonais, bet asmeninė irgi būtina — be jos keliskart pasunkėtų darbas. Kai viskas po ranka, ruošdamas rašinius gali greit pasitiksinti, papildyti . . . Reikia turėti daug žinių, žinoti, kas ką rašo, kuo domisi. Sudarant kalendorių, tenka ilgai ruoštis, sukaupti daug medžiagos, atrinkti. Juk apie tą ar kitą dalyką galima būtų papasakoti kelis kartus daugiau, negu telpa į 53 Kalendoriaus puslapius. Tiek mūsų, sudarytojų, tiek leidėjų vienas tikslas — kad tautiečiai turėtų dar vieną galimybę susitikti su Lietuva. Jų atsiliepiamai, dalykiškos pastabos, na ir padėtos mus nuteikia darbui, skatina.

Tų atsiliepimų tiek "Gimtojo krašto" redakcija, tiek "Tėviškės" draugija, pats Juozas Kuckailis gauna labai daug. Dalis jų skelbiama laikraštyje. Tebus leista kelis pakartoti. "Labai nudžiugau, rašo M. S. Galinaitė iš Šveicarijos, — gavusi tokį dailų lietuvišką kalendorių. Nuo širdies ačiū! Kalendorius atrodo it dabartinės Lietuvos veidrodis. Jis parodo mūsų kartų intensyvų veikimą žmonijos labui". P. Stėsas iš Australijos: "Dėkoju už rūpestį visų tarnautojų, kurie darbuojasi dėl mūsų, tautiečių, išsibarsčiusių po visą pasaulį. Labiausiai dėkoju už gražų turtingą kalendorių". "Visi dirba, siekia mokslo, meno, sporto, kitų sričių viršūnių. Tai garbė visai tautai.

Lietuvos TSR liaudies dailininko, profesoriaus Algimanto Stoškaus kūryba plačiai žinoma Tarybų šalyje. Jo monumentalūs vitražai puošia ne tik Lietuvos, bet ir Maskvos, Uljanovsko, kitų šalies miestų visuomeninius pastatus, jie buvo eksponuoti Paryžiuje, Montrealyje, Osakoje.

1950 metais baigęs Lietuvos TSR valstybinį dailės institutą, A. Stoškus liko jame dirbti. Čia jis tęsia savo mokytojo Stasio Ušinsko darbą, vadovaudamas vitražo studijai.

Nuotraukoje: Profesorius Algimantas Stoškus su Vilniaus dailės instituto auklėtine, būsimąja vitražiste Dalia Šalaševičiūte prie jos vitražo.

DVIDEŠIMTĄJĮ PALYDINT

Saunus buvai, Dvidešimtas amžiau, —
Jau tavo Spalis Marso riteriams ragus aplaužė.

Ir nūn tu lukštėni brolybės formulę užburta . . .
Tuos riterius greit sustabdys lemtingas non plus ultra".

Verdenais, hirošimom jie liūdnei garsėję,
Tikėkime, susidomės taikių užsiėmimų testais . . .

Gudrus buvai, Dvidešimtas amžiau, —
Bedugnę tarp dangaus ir žemės mus išmokei peržengt.

Dabar tik vieno iš tavęs mes trokštam:
Kad kas nors neiškrėtų mums nelemto H pokšto . . .

Tad būki apdairus, palikdamas žmonių planetą,
Ir stenkis, kad Istorija tave be prakeikimų minėtų.

Jonas Šiožinys

BRONIUS LAUCEVICIUS — VARGŠAS

Rugpjūčio 31 d. sukanka 100 metų, kai gimė (1884-1916) revoliucinis lietuvių rašytojas Bronius Laucevičius-Vargšas.

Už aktyvų dalyvavimą 1905 metų revoliuciniuose įvykiuose (kūrė jaunimo politinius ratelius, organizavo darbininkų streikus) B. Laucevičius buvo suimtas. Tais pačiais metais jis išvyko į JAV ir įsikūrė Chicagoje. Čia jam teko sunki emigranto dalia, todėl rašytojas pasirinko Vargšo slapyvardį.

Amerikoje B. Laucevičiui pavyko suburti lietuvių mėgėjų teatrą ir 1913 metais organizuoti trupę, pavadintą "Veidrodis" bendrove. 1914-1915 m. buvo spausdinamas tokio pat pavadinimo žurnalas teatro klausimais. Jį leido ir redagavo B. Laucevičius. Savo kūrinius rašytojas spausdino šiame žurnale ir JAV lietuvių socialistinės pakraipos spaudoje. Jis — pjesių, kelių dešimčių apsakymų, apybraižų, apysakų autorius.

Gana didelę įtaką B. Laucevičiui padarė M. Gorkio kūriniai. Revoliuciniai 1905-1905 metų įvykiai Lietuvoje, darbininkų gyvenimas, buržuazinės visuomenės atstumtųjų žmonių likimas, inteligentijos svyravimai — pagrindinės temos, jaudinusios B. Laucevičių. V. Jonaitis

GERIAUSIŲJŲ PASIEKIMAI

"Vienuoliktojo penkmečio užduotį — iki V. Lenino gimimo 115-ųjų metinių" — tokį įsipareigojimą prisiėmė Vilniaus Darbo raudonosios vėliavos ordino statybos apdailos mašinų gamybinio susivienijimo frezuotojas Vasilijus Lukjanovas. Taupydamas kiekvieną darbo minutę, puikiai įvaldęs įrengimus, jis jau visais metais pralenkė gamybos grafiką. O štai Lietuvos TSR nusipelnusių pramonės darbuotoja Kauno Darbo raudonosios vėliavos ordino P. Ziberto šilko kombinato audėja Janina Suchackienė aukštą darbo rodiklių pasiekė kūrybiškai taikydama geriausių šalies daugiastaklininkių patyrimą. Pirmūnė nuo penkmečio pradžios virš plano jau išaudė daugiau kaip trečdali milijono kvadratinį metrų audinių. Trečdalis jų — su garbingų kokybės penkiabriauniu.

Gera darbo kokybe respublikos kaimo statybininkų tarpe garsėja Akmenės tarpkolūkinės statybos organizacijos brigada, kuriai vadovauja Antanas Vitkūnas. Visus šio kolektyvo atiduodamus objektus priėmimo komisijos įvertina tik "gerai" ir "labai gerai". Tokį pat įvertinimą nuolat pelno ir Plungės melioracijos statybos ir montavimo valdybos ekskavatoriaus mašinisto Antano Žutauto grandis.

Vienas pirmųjų respublikoje kompleksiskai mechanizuotą bulvių auginimo būdą įsisavino Prienų rajono "Dainavos" kolūkio mechanizatorius Jonas Balkevičius. Iš hektaro jis dabar nukasa po 200 centnerių bulvių — daugiausia rajone. Pažangių darbo metodų taikydamas taip pat būdingas Klaipėdos rajono Drevernos žuvininkystės tarybinio ūkio žvejų grandžiai, vadovaujama Juozo Prunskaus.

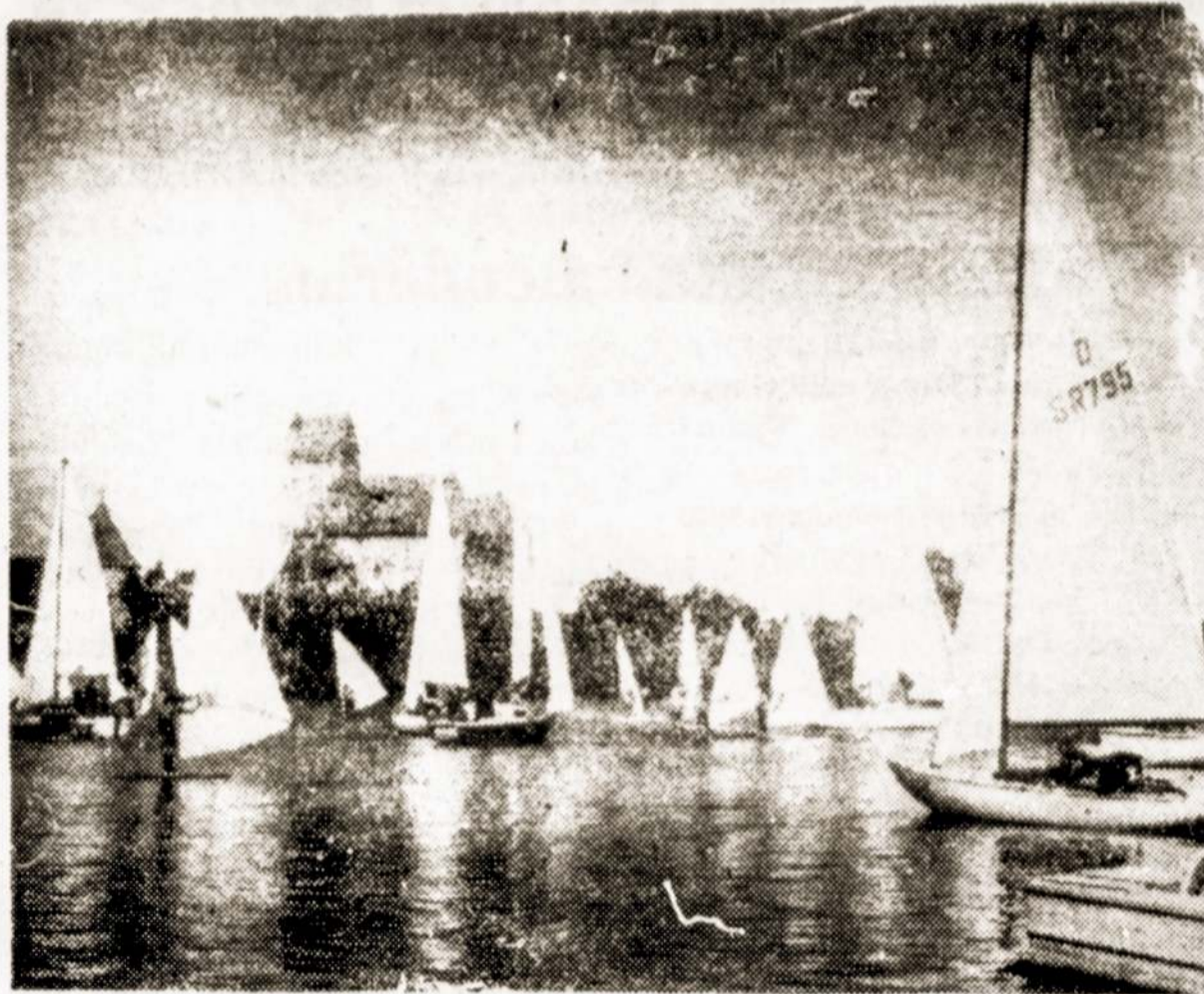
Puikių gamybinių rodiklių mažindamos produkcijos savikainą pasiekė Lietuvos veterinarijos akademijos mokomojo bandymų ūkio karvių melžėja, pirmos klasės gyvulinin

kystės meistrė Jolanta Olberkienė ir Kelmės rajono M. Melnikaitės kolūkio veislinių paršelių augintoja Janina Peleckienė. Didelė patirtis, aukšta darbo kultūra, — štai jų sėkmės sudėtinės dalys.

Jau daugiau kaip 20 metų savo turtingą patyrimą jaunimui perduoda Vilniaus troleibusų valdybos vairuotojas Vladimiras Cistiakovas. Dešimtys jo mokinių, tapę aukščiausios klasės specialistais, leidžia valdybos kolektyvui nuolat pirmuoti sąjunginiame socialistiniame lenktyniavime. Jo nugalėtojų tarpe ne kartą buvo ir Panevėžio Darbo raudonosios vėliavos ordino "Ekran" gamyklos stiklapūtys Algimantas Vaicekauskas bei Rokų keramikos gamyklos vagonų ištraukėjas iš tunelinų krosnių Antanas Kandravičius.

"Virš plano padidinti darbo našumą vienu procentu" — tokia įsipareigojimų eilutė įrašyta daugelio respublikos Statybos ministerijos įmonių bei organizacijų socialistiniuose įsipareigojimuose. Sėkmingai juos vykdyti statybininkams padeda efektyvios mažosios mechanizacijos priemonės, našios mašinos, įrengimai. Nemažai jų tresto statybos montavimo darbų mechanizavimo skyriaus viršininkas Vaclovas Kitinas. Aktyviai racionalizacinėje veikloje dalyvauja ir Rokiškio paukštininkystės tarybinio ūkio vyriausiasis inžinierius-mechanikas Vytautas Saulis.

Taupumo mokyklomis vadina bendradarbiai Tauragės grūdų produktų kombinato magnetininkės Onos Balandytės ir Utenos alaus kombinato brigadininko Alvydo Žukausko darbo vietas. Griežtai laikydami darbo ir technologinės drausmės, įvaldę po keletą gretutinių profesijų, jie be remontininkų paramos sutaiso smulkius gedimus, patikimai užkerta kelią žaliavos, elektros ir šiluminės energijos nuostoliams.

Tūkstančiai turistų vasarą aplanko Trakus. Jiems organizuojamos įdomios ekskursijos laivu, mėgėjai gali pasiirstyti valtimis. Seštadieniais ir sekmadieniais pilies menėje rengiami koncertai.

Atvykusieji į Trakus dažnai apsilanko jauno liaudies menininko Marijono Misevičiaus sodyboje. Marijonas dirba staliumi Lentvario "Kaitros" gamykloje, o visą laisvalaikį skiria medžio drožybai. Jo sodybą puošia penkiolika didelių skulptūrų iš medžio, apie šimtą medžio drožinių eksponuojama namuose.

Nuotraukoje: Jachtos Trakų ežeruose.

Jaunieji Utenos lektoriai

Kasmet Utenos rajone skaitoma vis daugiau paskaitų, įvairesnė jų tematika. Rajone yra 528 lektoriai, iš jų 47 jaunieji. Vien praėjusiais metais į "Žinijos" draugiją priimta 14 jaunujų lektorių.

Rajone sudaryta darni lektorių rengimo sistema. Respublikines lektorių mokyklas lanko 19 uteniškių. Kasmet respublikiniuose ir zoniniuose seminaruose kvalifikaciją kelia 25-30 rajono lektorių, kurių ketvirtadalis — jauni.

Rajone veikia keturios lektorių mokyklos: tarptautinių santykių propagavimo metodikos, pramonės ekonomikos, mokslinio ateizmo, socialistinio internacionalizmo. Mokyklose nagrinėjami oratorinio meno ir lektorių meistriškumo klausimai, taikomos įvairios aktyvaus mokymo formos, organizuojamos teminės ekskursijos. Lektoriams pravedamos grupinės konsultacijos, rengiami seminarai, metodinės konferencijos. Mokyti rajono lektorius kviečiami aukštos kvalifikacijos specialistai iš kitų respublikos miestų. Vienokia ar kitokia forma mokosi visi rajono jaunieji lektoriai. Bendrojo lavinimo vidurinėse mokyklose veikia pradedančiųjų lektorių mokyklos, kurias lanko 9—10 klasių moksleiviai.

"Žinijos" draugijos rajono valdybos plenumo buvo apsvarstytas klausimas "Dėl paskaitinės propagandos tolesnio tobulinimo, vadovaujantis TSKP CK 1983 m. birželio plenumo nutarimais", patvirtintas konkretus paskaitinio darbo planas. Steigiamas nuolat veikiantis lektoriumas "Užsienio gyvenimas tarybinio žmogaus akimis", ruošiami paskaitų ciklai "Draugiškoje tarybinių tautų šeimoje", "socialistinis gyvenimo būdas". Daugiau lektorių specializuojasi patriotinio ir internacionalinio auklėjimo klausimais. Šia tema 1983 metais perskaityta 112 paskaitų. Internacionalinio auklėjimo klausimai taip pat buvo aptariami partijos istorijos, TSKP vidaus ir užsienio politikos paskaitų metu, nagrinėjant TSKP XXVI suvažiavimo ir TSKP CK plenumų medžiagą.

Daugiausia paskaitų internacionaline tema skaitoma mokyklose ir

gamybiniuose kolektyvuose. Daugelis jų bendradarbiauja su kitų brolišųjų tarybinių respublikų giminingomis organizacijomis, keičiasi delegacijomis, susirašinėja, organizuoja tautų draugystės vakarus, internacionalines savaites, ekskursijas į kitas respublikas. Utenos 4-ojoje vidurinėje mokykloje paskaitas internacionaline tema sumaniai papildoma politinio ir internacionalinio klubų veikla. T. Tilvyčio vidurinėje mokykloje veikia fakultatyvas "Lietuva brolišųjų tarybinių tautų šeimoje". Jo klausytojai renka medžiagą apie tarybines respublikas, rašo referatus.

A. Gerulaitis

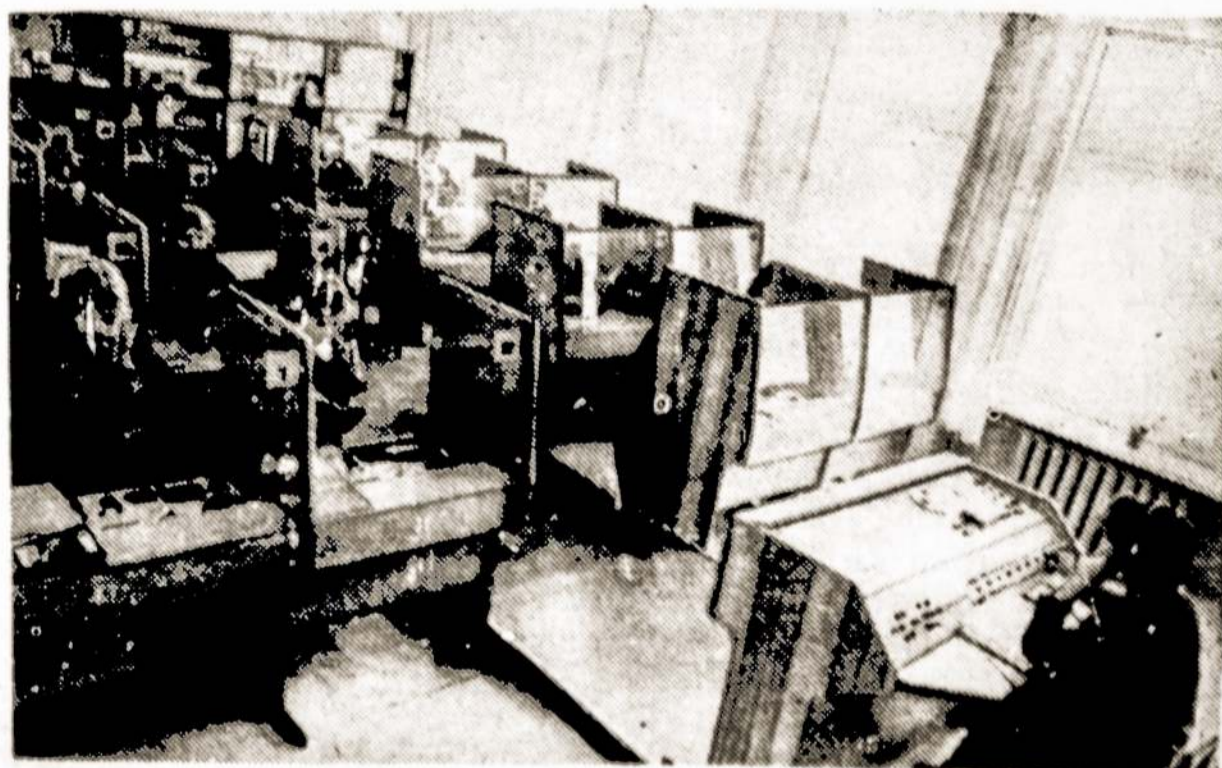

Glaudūs ryšiai sieja uostamiesčio dramos teatrą su "Trinyčių" medvilnės gamybinio susivienijimo kolektyvu. Aktoriai dažnai lankosi pas gamybininkus, padeda jiems paruošti šventinius renginius. Dažnai ir "Trinyčių" bei "Gulbės" fabriku darbininkus galima pamatyti dramos teatro spektakliuose.

Prieš devynerius metus "Trinyčiai" įsteigė darbininkų premijas geriausiems metų aktoriams. Šiemet šios premijos paskirtos aktoriams Reginei Šaltenytei ir Liubomirui Laucevičiui.

Nuotraukoje: Darbininkų premijos laureatai Regina Šaltenytė ir Liubomiras Laucevičius.

B. Aleknavičiaus nuotrauka Vilnis, 1984 rugpjūčio 30

Vilniaus "Elfos" gamyklos kolektyvas globoja miesto 39-ąją vidurinę mokyklą. Gamybininkai padėjo įrengti mokykloje naujoviškus kalbų mokymosi kompleksus, kurie šiemet gaminami įmonėje. Dabar mokiniai sėdi improvizuotuose kabinetuose ir mokytojas gali bendrauti su kiekvienu jų atskirai.

Nuotraukoje: Mokytoja Aurelija Stašaitienė anglų kalbos pamokos metu.

Žvejai, kurie . . . nežvejoja

Savaitgalis. Dažno žmogaus, vykstančio traukiniu į užmiestį, rankose — spinningas ar meškerytė, linguoja meškerykočiai, persisvėrę per lengvųjų automobilių langus . . . Būriai žvejų susėda upių ir ežerų pakrantėse vasarą, kailiniuoti entuziastai kantriai laukia savo didžiosios žuvies, spiginant sausio šalčiams. Vieni tvirtina — ramina nervus, kiti antrina — puikiausias poilsis, tretis teigia — tai sportas. Respublikinė sportinės žūklės federacija šiuo metu jungia per 80 tūkstančių žmonių. Maža dalelė jų beveik niekada . . . nežvejoja. Tai — kastingo, spinningo ar meškėrės mėtymo sausumoje, mėgėjai.

Kastingo pavadinimas kilęs iš anglų kalbos žodžio "cast" (mesti, metimas). Ūkanų apgautos britų salos laikomos šios sporto šakos tėvyne. Kaip ir futbolo, regbio . . . Cia, Anglijoje, 1961 metais įvyko pirmasis kastingo pasaulio čempionatas, Tarybų Sąjungoje šis sportas pradėtas kultivuoti 1935 metais, o Lietuvos respublikos pirmosios pirmenybės buvo surengtos 1957-aisiais.

Sportininkai rungtyniauja penkiakovėse varžybose. Dvi rungtys — su museline meškere, trys — su spinningu. Beje, inventorius iš pažiūros nedaug kuo skiriasi nuo įprastinių žvejybos įrankių — tik "musele" atstoja išpešiotų siūlų kuokštelis, o blizgė — 7,5 gramo sveriantis svarelis. Iš įvairių padėčių mėtoma į taikinius, išdėstytus 12—15 metrų (meškere) bei 10—18 metrų (spiningu) atstumu, taip pat į tolį. Geriausieji pasaulio kastingistai spinningu numeta svarelį beveik 90 metrų, o Lietuvos rekordas, priklausantis vilniečiui Z. Vobiševičiui, — 77 m. 73 cm. Šis sporto šaka populiari. Svedijoje, Norvegijoje, Prancūzijoje, Kanadoje, VDR, Čekoslovakijoje.

Lietuvos kastingo mėgėjams kol kas dar tolokai iki pasaulinių aukš-

tumų (patirties, specialaus inventoriaus stoka), tačiau Tarybų Sąjungoje jie užima pirmaujančias pozicijas. Pagrindiniai mūsų konkurentai — RTFSR, Maskvos, Leningrado, Latvijos mėtytojai. Antai ir per neseniai Vilniaus Vingio parke vykusias sąjungines varžybas (neoficialių šalies čempionatą) žurnalo "Rybolovstvo 1 rybovodstvo" prizams laimėti pagrindinė taurė už komandinę pergalę atiteko Lietuvos kastingistams. Šis turnyras puikiai iliustravo dar vieną kastingo privalumą jauniausias jo dalyvis buvo trylikametis vilnietis Saulius Ignatavičius, vyriausias — šešiasdešimtmetį jau atšventęs Michailas Stroginas iš Leningrado, Žodžiu, ši sporto šaka prieinama įvairiausio amžiaus žmonėms.

Apskritai, kaip ir daugely kitų sporto šakų, kastingo populiarumą didžia dalimi lemia entuziazmas. Antai Trakų Vokės vidurinės mokyklos moksleivius "žvejyba" sausumoje sudomino kastingo pradininkas Lietuvoje Juozas Savickas, dar 1950-aisiais suorganizavęs pirmąsias varžybas. Nūnai šios mokyklos auklėtiniai Marius Svirbutavičius, Giedrius Petkevičius, Sigitas Matuzevičius gali pasidžiaugti ne tik turinčiu laisvalaikiu, bet ir šalies jaunių čempionatų medaliais. Entuziastingi kastingo propaguotojai yra vilnietis pensininkas Michailas Cvetkovas, jonaiviškis žurnalistas Ričardas Adamonis, palangiškis inžinierius Vytas Juodišius, ukmergietis MSMV suvirintojas Alvydas Makavičius . . . Jau vien šis sąrašas rodo, kokia nesiaura šio sporto šakos geografija Lietuvoje.

Kas nori išbandyti savo rankos miklumą ir akies taiklumą? Puiki priemonė tam — kastingas. Bent taip šneka prisiekę žvejai, kuriems laiko žvejoti (treniruotės, varžybos) beveik nebelieka.

Algimantas Budrys

Nuotraukoje: Drevernos žuvininkystės ūkio Juozo Vytauto Pruncaus žvejų grandis išplaukia į marias.

B. Aleknavičiaus nuotraukos

APIE LIETUVOS TELEVIZIJĄ

Argentinos spaudos agentūros korespondentas Maskvoje Chosė Andreas Lopesas, renkantis medžiagą knygai apie Tarybų Sąjungos vaikų muzikinį auklėjimą, lankėsi Tarybų Lietuvos televizijos ir radijo komite. Svečias buvo supažindintas su televizijos muzikinėmis laidomis vaikams, tradiciniu "Dainų dainelės" konkursu. "Esu sužavėtas mažųjų dainininkų laikysena, išraiškingu dainavimu, lietuvių liaudies ir tarybinių dainų melodingu" — pasakė Lopesas.

Vilnis, 1984 rugpjūčio 30

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ VERTIMAI

Vokietijos DR leidžiamas žurnalas "Freie Welt" išspausdino lietuvių novelisto A. Pociaus apsakymą "Pasveikinimas".

Bulgarų leidykla "Narodna mladež" išleido J. Avyžiaus apsakymą vaikams "Aštuonetas iš Trepsės namų".

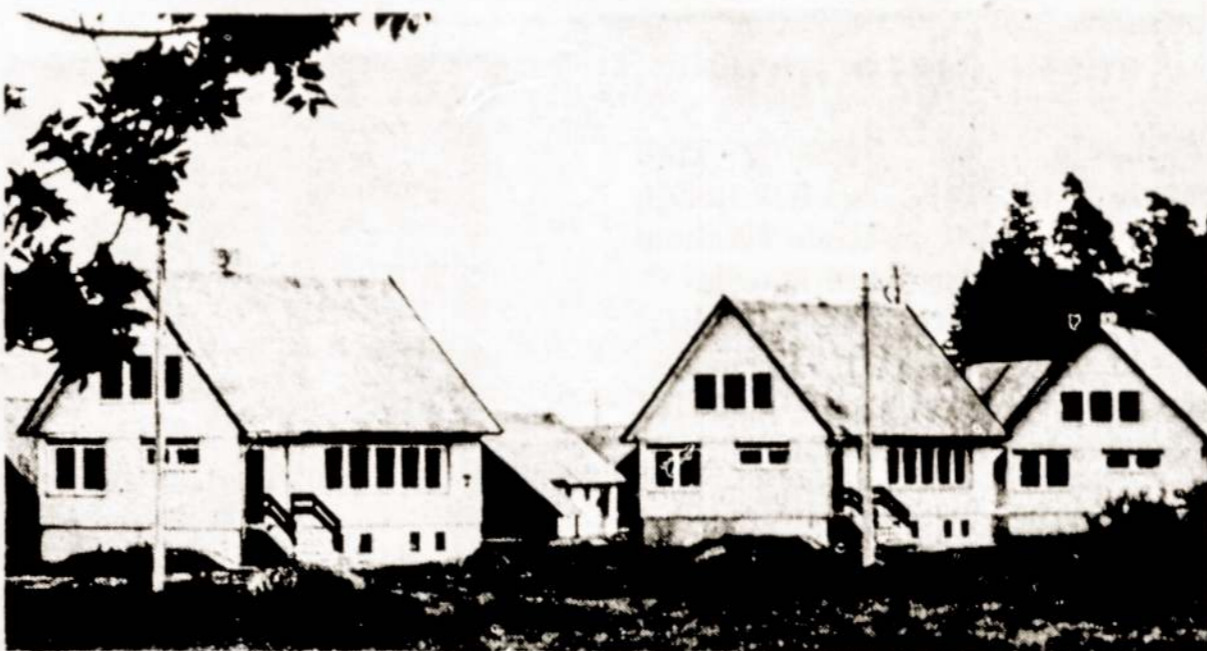
Lenkų žurnalas "Przyjazn" išspausdino R. Samulevičiaus apsakymą "Pilkoi širdis".

Tauragės miesto centras pasipuošė nauja rajono sodininkų draugijos gėlių parduotuve. Antrame originalaus pastato aukšte įsikūrė sodininkų draugijos administracija.

Nuotraukoje: Sodininkų draugijos gėlių parduotuvė ir administracinis pastatas Tauragėje. B. Aleknavičiaus nuotrauka

RIETAVO STATYBŲ AIKŠTELĖSE

Naujų gyvenamųjų namų kvartalas Sauslaukio gyvenvietėje.

Autoriaus nuotrauka

Toks didelis sujudimas prasidėjo prieš trejetą metų. Tada Rietavo tarybinio ūkio-technikumo direktorius Jonas Jagminas tarėsi su specialistais, ką reiktų daryti, kad ūkio statybininkų būrį būtų galima padidinti bent iki 80 — 90 žmonių. Ne vienas taryk žiūrėjo skeptiškai: ką statys šitoks būrys žmonių? Svarbiausia — iš ko ir su kuo statys?

Tačiau padėtis buvo tokia, kai trauktis jau nebuvo kur. Seni ūkio tvartai braškėte braškėjo, nebesutalpindami išaugusios kaimenės gyvulių. Mechanizatoriai su pavydu žiūrėjo į pirmaujančių rajono ūkių technikos kiemus. Pagaliau, kur apgyvendinti dešimtis žmonių — visiems reikalingi butai, kaip greičiau pastatyti gražiai suprojektuotą Sauslaukio gyvenvietę.

Tokie buvo būtiniausi poreikiai plėsti tarybiniame ūkyje-technikume statybas. Kaip šie užmojai įgyvendinami?

Siandien važiuodamas gerai prižiūrimais ūkio keliais nuo vieno gamybinio objekto prie kito, negali nesistebėti statybų mastais — atrodo, kad visas ūkis virtęs viena didele statybviete.

Štai iškilo agrocheminio komplekso centras su mineralinių trąšų, amoniakinio vandens sandėliais. Senajame sode daugiau kaip hektarą užima šiltnamių stogai, auga ir plečiasi "Gintaro" skyriaus kaulininkystės kompleksas, tiesiog akyse dygsta dailūs namukai Sauslaukio gyvenvietėje. Darbų mastą gerai apibūdina tokie skaičiai: ūkio statybose, be rangovinių organizacijų darbininkų, kasdien trūšia maždaug šimtas savų darbininkų.

Ypač džiugiai rietaviškius nutiekė šis vidurvasaris. Baigiantis birželiui valstybinė komisija ūkyje priėmė net penkis naujus objektus, kurių bendra sąmatinė vertė viršija pustrėčio milijono rublių. Plungės melioratoriai "Baltijos" skyriuje užbaigė statyti užtvanką, "Gintaro" skyriuje priimtas dar vienas tūkstančio vietų kaulidžių korpusas — jį statė Silutės statybininkai. Plungės remonto mechaninės gamyklos montuotojai perdavė sumontuotą žolės miltų gamybos agregatą, granuliuotų pašarų sandėlį. Užbaigti dar penki Alytaus namų statybos kombinato gamybos gyvenamieji namai. O Plungės kilnojamosios mechanizuotos kolonos statybininkai baigė stambų pienininkystės kompleksą, kur bus laikoma 800 karvių. Čia pat pašarų sandėliai, siloso tranšėjos su betoniniais užvažiavimo takais pašarui išversti.

Yra kuo pasidžiaugti tarybinio ūkio-technikumo žemdirbiams. Statybų ratas sukasi vis greičiau. Ruošiamasi pradėti statyti technikos kiemą, šiemet bus baigtos visos kaulidės "Gintaro" skyriuje. Reikia statyti tvartus veislinėms telyčioms, tvarkyti Sauslaukio gyvenvietę.

Džiaugiamės ne tik statybų apimtimi — pagaliau dabar visur daug statoma. Rietave ypač žiūrima statybos darbų kokybės. Čia negalima dirbti bet kaip, atiduoti nebaigtą objektą ir pan. To siekia ūkio vadovai, tą gerai supranta ir statybininkai. Kitaip negalima — statome ne vieneriems metams, siekiame sudaryti žemdirbiams kuo geresnes darbo, buities sąlygas.

Vytas Rutkauskas

Lietuvos ekonomika stiprėja

Nuo 1984 metų sausio 1 dienos visose vietinės pramonės ministerijos įmonėse ir aštuoniuose elektrotechnikos pramonės ministerijos įmonėse plačiu mastu vykdomas ekonominis eksperimentas. Visi susivienijimai ir įmonės, dirbančios ekonominio eksperimento sąlygomis, iš esmės padidino darbo našumą, įvykdė visus produkcijos tiekimo įsipareigojimus.

Nemažai pasiekimų visose pagrindinėse žemės ūkio gamybos šakose. Organizuotai atlikti pavasario laukų darbai, padidėjo žiemkenčių, ankštinių grūdinių kultūrų, bulvių ir daržovių plotai. Baigiami pirmosios žolės šienavimo ir žolinių pašarų ruošimo darbai. Padidėjo pagrindinių gyvulininkystės produktų gamyba, viršytas gyvulių ir paukščių, pieno ir kiaušinių supirkimo planas. Toliau stiprinama kolūkių ir tarybinių ūkių materialinė techninė bazė. Vykdamas TSKP CK 1982 metų gegužės plenumo nutarimus ir Maisto programos uždavinius, tobulinamas valdymas ir ūkio mechanizmas agropromoni-

nio komplekso šakose.

Išraiškingi skaičiai ir faktai liudija, kad liaudies gyvenimo materialinis ir kultūrinis lygis auga. Darbininkų ir tarnautojų vidutinis mėnesinis piniginis darbo užmokestis pasiekė 183 rublius ir palyginti su pirmąja 1983 metų puse padidėjo 2.6 procento, 9.4 procento padidėjo kolūkiečių darbo apmokėjimas.

Išaugo mažmeninė prekių apyvarta, daugiau suteikta buitinių paslaugų. Per šiuo metų pirmąją pusę atiduota naudoti 10 tūkstančių naujų patogių butų, kurių bendras plotas sudaro 545 tūkstančius kvadratinio metrų. Gyvenamųjų namų atidavimo šešių mėnesių planas tikrai valstybinių kapitalinių įdėjų sąskaita įvykdytas 114 procentų, kaimo vietovėse atiduota naudoti 1200 individualių ir kooperatinių gyvenamųjų namų. Toliau buvo vystomi liaudies švietimas ir sveikatos apsauga.

Lietuvos TSR gyventojų skaičius 1984 metų liepos 1 d. sudarė 3 milijonus 555 tūkstančius žmonių.

TRUMPAI IŠ LIETUVOS

Vilniuje, Liudo Geros ir Tiltų gatvių sankryžoje, pradėta naujų Lietuvos KP CK politinio švietimo rūmų statyba. Projekto autoriai — architektas A. Staniulis, vyriausiasis inžinierius — C. Gerliakas, vyriausioji konstruktorė — TSRS valstybinės premijos laureatė J. Marozienė. Čia bus erdvi mokomosios auditorijos, trys salės, iš kurių viena turės 1200 vietų.

Lietuvos jūrų laivininkystės kolektyvas pradėjo atsakingą krovinių pervežimo etapą — arktinę navigaciją. Pirmieji du motorlaiviai iš Igaros uosto išgabeno į Ispaniją daugiau kaip 10 tūkstančių kubinių metrų pjautos miško medžiagos. Arktinėje navigacijoje šiemet dalyvauja 22 Lietuvos prekybos laivyno motorlaiviai.

Lietuvos vaisių ir daržovių konservų fabrikai pradėjo naujojo derliaus perdirbimą. Iš daržovių, vaisių, uogų, grybų jie šiemet pagamins daugiau kaip šimtą milijonų apie 150 rūšių sąlyginių indelių konservų.

Mažeikių sviesto gamykloje pradėjo veikti dar vienas lieso pieno pakaitalo įmonė šiemet išleis dvigubai daugiau negu pernai. Čia taip pat pradėtos gaminti sausos pasukos maisto pramonei.

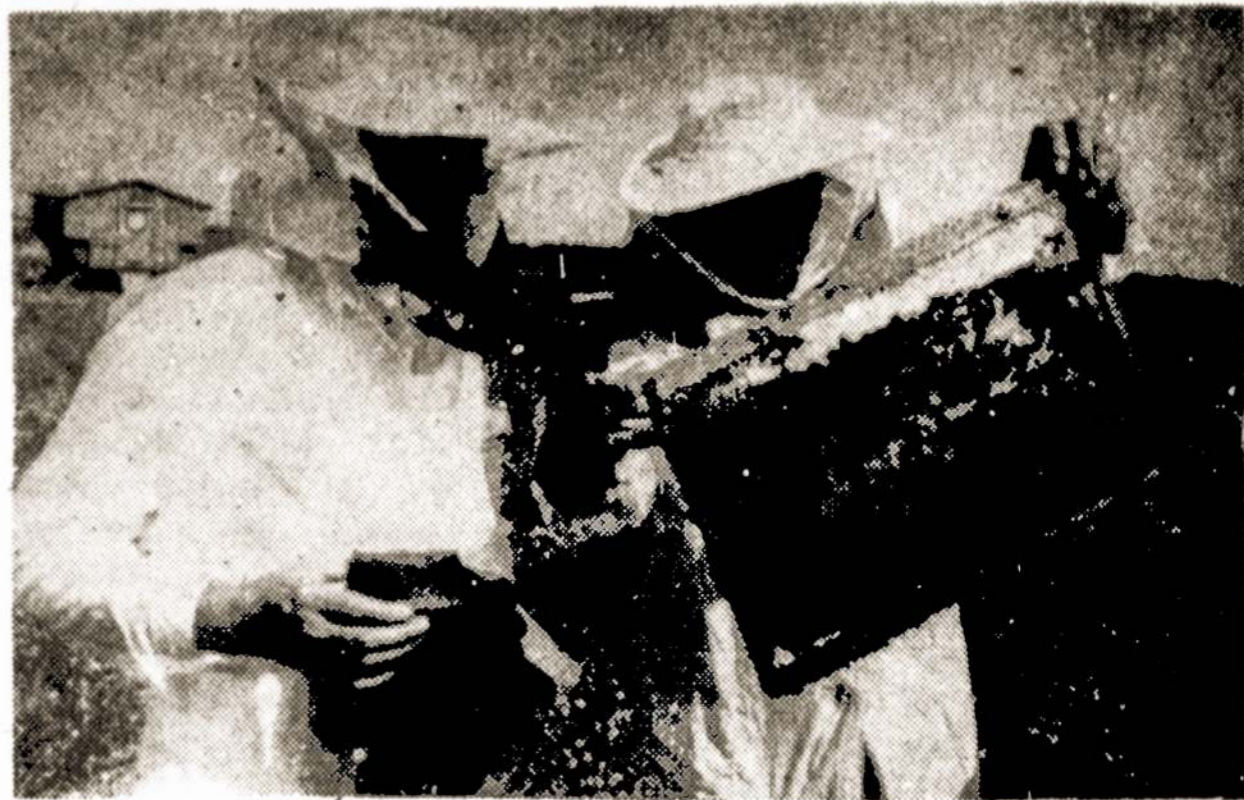
Nuotraukoje: Naujame lieso pieno miltelių ceche.

VASAROS DOVANOS

Lietuvos laikraščiai skelbia, kad šiemet lietūs, ypač birželio mėnesį, 'sudaigino' neregėtai daug grybų. Raudonikiai ir lepšiai auga ten, kur kitais metais ir umežės nerasdavo. O ruduokių pridrygo net sodybose. Taip yra ne tik Lietuvoje. Archangelsko srityje šiemet anksčiau negu kitais metais pradėjo veikti grybų supirkimo punktai. Pamaskvio miškai taip pat pilni grybų.

8

Didelis bitynas yra Šiaulių rajono "Naujo gyvenimo" kolūkyje. Patyrusio bitininko Albino Juknevičiaus rūpestingai prižiūrimos bitutės duoda ūkiui daug naudos.

Nuotraukoje: A. Juknevičius ir kolūkio pirmininko pavaduotojas R. Čečkauskas [kairėje] bityne. A. Dilio nuotrauka

LIGONINĖ PASEŠUPYJE

Statybos valdybos statybininkai Kapsuko medikams įteikė simbolinį naujosios ligoninės raktą, perduodami naudojimui pirmąją jos eilę — 320 lovų.

Pašėsupyje iškilusiuose korpusuose jau išikūrė chirurginis, vidaus ligų, nervų skyriai. Netrukus ligonius priims ir traumatologinis, kardiologinis, antrasis vidaus ligų skyrius.

Pasidairius po Lietuvos kaimus

— Kelmės rajono "Naujo kelio" kolūkio galvijų augintojai per pusmetį išaugino 1,183 cnt prie svorio — 75 cnt daugiau nei pernai. Valstybei parduota 158 cnt įautienos daugiau negu praėjusiais metais. Gyvulių realizacijos planas viršytas 27 proc., galvijų prieauglis parduotas su 50 proc. kainos priedu.

Tauralaukio tarybinis ūkis — pagrindinis daržovių tiekėjas Klaipėdos miesto gyventojams. Tad ir uostamiesčio žmonės stengiasi padėti žemdirbiams. Ūkyje dažnai talkininkauja Klaipėdos moksleiviai ir nuolatiniai šefai — "Baltijos" laivų statytojai.

— Rokiškio rajono Pandelio mieste pastatytas dviaukštis modernus vaikų lopšelis-darželis. Jį lanko Pandelio miestelio gyventojų, Gerkonių, "Pušyno" kolūkių kolūkiečių vaikučiai.

— Plungės rajono Didvyčių kolūkyje valstybinė komisija priėmė penkis Alytaus surenkamuosius namus. Čia darbavosi viena geriausių Plungės betonuotojų dailidžių brigada, vadovaujama A. Galdiko.

— Pieno bidonais respublikos fermų darbuotojus aprūpina Kauno "Atramos" mechanizacijos gamyklos kolektyvas. Per pirmąjį šių metų pusmetį respublikos ūkiams pagaminta 136 tūkstančiai bidonų.

— Klaipėdos rajono "Gegužės" pirmosios" kolūkio paršavedžių prižiūrėtoja Janina Gagilienė prižiūri 50 pagrindinių ir 70 pakaitinių paršavedžių. Iš kiekvienos pagrindinės šiais metais vidutiniškai gavo daugiau kaip po devynis paršelius, išsaugojo 97 procentus prieauglio.

— Stropiai ruošiasi ateinančiai žiemai Biržų rajono I. Cernachovskio kolūkio žemdirbiai. Vienai mėžiamai karvei sukaupta po 2.3 t. šieno, gerokai viršytos šienainio gamybos užduoties. Iš liucernų atolo dar pasigamino apie šimtą tonų žolės miltų.

— Pernai Raseinių rajono kolūkio "Tarybiniu keliu" Anšulių kiau-

K. DIDŽIULIO METINĖS

Liepos 19 d. sukako 90 metų nuo revoliucinio judėjimo Lietuvoje veikėjo žymaus partinio ir tarybinio darbuotojo, ilgamečio Lietuvos TSR aukščiausiojo teismo pirmininko K. Didžiulio gimimo dienos. Štai datai pažymėti buvo skirtas Lietuvos TSR aukščiausiojo teismo pirmininko K. Didžiulio gimimo dienos. Štai datai pažymėti buvo skirtas Lietuvos TSR aukščiausiojo teismo pirmininko K. Didžiulio gimimo dienos. Štai datai pažymėti buvo skirtas Lietuvos TSR aukščiausiojo teismo pirmininko K. Didžiulio gimimo dienos. Štai datai pažymėti buvo skirtas Lietuvos TSR aukščiausiojo teismo pirmininko K. Didžiulio gimimo dienos.

lių fermos darbuotojai per pusmetį valstybei pardavė 1,132 cnt kiaulienos, šiemet—1,500 cnt.

— Susumavus Zarasų rajono gyvulininkystės darbuotojų pusmečio socialistinio lenktyniavimo rezultatus, tarp melžėjų pirmoji vieta pripažinta Marytei Petrauskienei iš Stemuzės tarybinio ūkio. Ji iš kiekvienos karvės gavo po 2,563 kilogramus pieno, iš viso nuo metų pradžios primelžė 656 centnerius pieno.

— Rokiškio rajono žemdirbių vaikai šią vasarą poilsio žemės ūkio darbuotojų profsąjungos stovykloje "Rugelis", išikūrusioje Kupiškio rajone. Čia vasaros atostogas praleido apie du šimtai rokiškėnų žemdirbių vaikų.

— Vilniaus rajono Ždanovo kolūkio žemdirbiai turėjo užsėję 50 hektarų Otrą veislės miežių. Iš hektaro gavo po 35.4 centnerio.

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAF
"DAYS OF INFAMY"

On December 7, 1941, President Franklin Delano Roosevelt sat before an array of open mikes and proclaimed that henceforth, "December 7, 1941 would go down in history as the 'day of infamy'." It marked the date of the sneak attack upon Pearl Harbor by Japan, which resulted in the deaths of tens of thousands of young American lives, the destruction of countless vessels and planes. THIS DATE IS REMEMBERED!

On August 6 and 9th, 1945, the United States dropped the atom bomb on Hiroshima and Nagasaki, Japan. It was the FIRST and ONLY country ever to use nuclear weapons, and countries of Europe and Asia were quick to note that the atom bomb had NEVER BEEN

Nukelta į 9 pusl.
Vilnius, 1984 rugpjūčio 30

Atkelta is 8 pusl.

USED AGAINST A "WHITE RACE". Could not Japan, also, have proclaimed these as "days of infamy?"

Over 200,000 people died from the effects of the two atomic blasts, and more than 370,000 people still suffer from radiation burns, cancer, grotesque birth defects, and emotional trauma. Secret hospitals — 30 years later — still warehouse survivors so horribly burned and disfigured that they are hidden away even from their own families. No mirrors or visitors are allowed in these "chambers of horror."

Yet, President Ronald Reagan and the Pentagon entertain plans for waging a nuclear war — (which they claim is "winnable") — against the Soviet Union, when today's weapons are ONE THOUSAND TIMES MORE POWERFUL THAN THE ATOM BOMB USED IN JAPAN! There would be no survival — the world's leading scientists have attested to that. The world would become one blackened and smoldering radioactive pile of rubble!

The Soviet Union has repeatedly urged an end to the arms race — the destruction of all existing nuclear stockpiles, the removal of missiles from Europe, as the only means of preserving Peace, but all these overtures have been rebuffed by the Reagan Administration. The Soviet Union has proclaimed that it will not be the FIRST to unleash a nuclear war, but should a nuclear war be unleashed against it from ANY country, both THAT NATION and the UNITED STATES would suffer swift and simultaneous retaliation!

Americans bear the prime responsibility for preventing a nuclear holocaust, as it is our nation that is providing nuclear weapons to Western Europe, South Korea and other reactionary governments.

DEFEAT REAGAN IN 1984. He must not be allowed four more years to slash the budget for Medicare, Social Security, Education and every social agency benefiting the poor, the aged of America. To threaten our very survival.

VOTE DEMOCRAT! VOTE FOR WALTER MONDALE!

FOOD FOR THOUGHT

One wonders if the nuclear fanatics think the nuclear bomb will differentiate between Republican and Democrat? White or Black? Rich or poor? Moral Majority or Progressives? Will Reagan's ranch in California miraculously be spared because it is HIS ranch?

THE 1984 OLYMPICS

The opening ceremonies of the 1984 Los Angeles Olympics were unlike anything ever seen at any previous international sports meet. Even Ron Rappaport, sports writer for the Chicago Sun Times, observed: "The opening ceremonies which are supposed to be a welcome to the nations of the world, were in large measure an overlong version of an Ed Sullivan Show, a Super Bowl half time show, without the box lunch." Others likened it to a Cecil B. De Mille spectacular.

Some of the newly-arrived athletes chose to forego marching in Vilnis, 1984 rugpjūcio 30

the parade of athletes in order to rest up for the next day's competitions. A clue as to the SPIRIT of the Olympics was provided by Jim McKay, sports commentator for ABC, who, upon noting the Romanian contingent, chortled: "Here comes Romania! It was the ONLY country that DARED defy the Russian Boycott to appear here!"

The Soviet Union did NOT boycott the Olympics. It was the campaign of hate built up against the Soviet Union and other Socialist countries in Los Angeles which made it impossible for them to compete. What country, having any concern for the well being of its athletes, would subject them to the boos, the jeers, the threats of physical violence, the openly advertised intention of kidnapping outstanding athletes, or of "buying" defections?

Also, as is known in all of Europe and the world, the Soviet Union did NOT dissuade other Socialist countries from competing. All these countries knew of the atmosphere of hate, the threats against athletes competing in Los Angeles. It was the athletes themselves who made the decision to remain at home despite the long gruelling hours of practicing day in and day out, for months, and years in order to compete in their favorite sport.

THE AMAZING CROWDS AT OLYMPICS

One could not help being amazed at the huge crowds. Every event played to a full house of 80,000, 85,000, 58,000 and even 6,000 to 8,000 for some of the lesser events. With prices quoted as ranging from \$60 to \$400, and some "scalpers" selling tickets at \$1200, one wondered how they could afford EVERY event — every day — for the two weeks. In addition to the high priced tickets, hotel rooms were said to "go" for \$100, or more, per day, with food prices also gauged to deplete a wallet in very short order.

When viewing the first days' events, one was struck by the fact that every individual seemed to be carrying an American flag, which was waved furiously at the appearance of ANY American competitor, while a tumultuous roar, "USA! USA!" seemed to shake the very rafters. The rear was not a cheer, however, but more in the nature of an ominous threat, which the women judges, scoring the women gymnasts seemed to understand.

After much scoring, comparing, changing — and after unprecedented delays — which irked not only the sportscasters, but caused the gymnasts to become edgy, the score board finally flashed the news — America was the best.

Some who contended that it was "all right for the United States to give the highest scores to our athletes (regardless of whether deserved or not) because the Olympics were being held in OUR COUNTRY, displayed their chauvinism. It is not nationalism which is the reason for the games, but sportsmanship; friendship between nations, and the preservation of peace and understanding.

SOME HIGHLIGHTS

There were many amazing feats in diving, swimming, gymnastic, running, pole vaulting and other sports which kept viewers glued to

the TV sets during the two weeks of the Olympics. In addition, two new features had been added: Synchronized swimming — or "water ballet" made famous by the well-known and popular swimmer and actress Esther Williams, who explained the intricacies of the various routines.

The second, "Rhythmic Gymnastics" which features dancing with swirling ribbons, a dance often seen performed by Chinese and Japanese performers, but a relatively new art for our American performers. Both new events were enthusiastically received, and we are certain to see more in the future.

We were provided a brief glimpse of Nadja Comanache, of Romania, who was the first gymnast ever to receive the perfect score of ten for her performance. She has given up performing in order to train future Olympic champions, and Ecaterina Szabo, whom she trained, promises to follow in her trainer's footsteps. Incredibly, Szabo only received a silver medal on the balance beam.

FLY THE FRIENDLY SKIES

How often have we heard this familiar refrain on TV commercials? However, for the 12,000 air traffic controllers — PATCO — who walked off their jobs in 1981 and were BARRED FROM EVER AGAIN WORKING AT THEIR TRADE IN THE UNITED STATES — this must be particularly galling and ironic. They knew they were risking their jobs by striking against the federal government, but the intolerable working conditions, their overriding concern for the safety of the passengers in their care, forced them to take a chance. Despite massive support from the American public and many unions, the air traffic controllers lost.

How could they ever dream that a President of the United States who was so concerned over the fate of Solidarity strikers in POLAND could be so vindictive towards strikers in his own country?

The Federal Aviation Administration — FAA — had promised to rebuild the air traffic control system by the end of 1983, but those plans went sour. It was impossible for a badly supervised skeleton crew of 6,150 to replace 13,100 air controllers to cope with an 8% increase in air traffic volume. Now, the controllers who crossed the picket lines in 1981, are agitating for a new union that will challenge the management speedup! The fatigue and pressures have caused dozens of accidents and near accidents, none of which have been reported to TV viewers. Safety of passengers is ignored — only the design of the interior of the plane, the number of seats to a row seem to interest the various airlines.

JESSE JACKSON RETURNS TO SO. CAROLINA

Jesse Jackson had intended to challenge Strom Thurmond, of So. Carolina, for his Senate seat, but he will now devote all his time to concentrate on voter registration in the South, and to aid Cecil Williams who is seeking to oust Thurmond.

CELEBRITIES AGAINST CENTRAL AMERICA INTERVENTION

More than 50 performers and entertainment executives have signed up to help prevent another Vietnam in Central America. "CONCERN" as it is called, was formed last December by actors Michael Douglas and Mike Farrell. Also included, are such actors as Roy Schneider, Diane Ladd and Martin Sheen. The Peace forces welcome and need more allies.

FALSE PATRIOTISM

Gary Wills is missed in the present Chicago Sun Times: In an article entitled "Be Wary of the New (False) Patriotism, Wills notes that, "today's patriotism is judged by: marches, enthusiasm for uniforms, larger defense spending, delirium over the conquest of gnat-size Grenada." In short, patriotism is militarism.

Will claims that, according to that then our founding fathers were not patriots! They opposed standing armies and military authority.

The current definition of "Patriotism" holds that any criticism of the government is disloyal — when the right to criticize one's government is the very basis of the American patriot's values.

According to those who praise a "reborn" patriotism, critics of things such as Watergate, segregation, or the Vietnam war were not patriots. They did not love America unquestioningly.

According to Garry Wills, "Mark Twain by now is a symbol of America, yet he was more scathing about America's faults than any of the '60's critics. He called this country the "United States of Lyncherdom". When our Army command committed atrocities in the Philippines, he called it a band of 'uniformed assassins, and said they should change their flag to show black stripes and a skull and crossbones."

"Yet Twain's verbal lashings came from his love of America. He was the true patriot, not those who automatically excused anything that our government did, no matter how it dishonored the flag. Until we hear this note again, we had better not boast that we have learned the true meaning of genuine patriotism."

SINCERE THANKS

On behalf of the organizations of the Humboldt Russian Cultural Associations, Lithuanian "Vilnis" Society, and the Chicago Council for American-Soviet Friendship please accept our utmost and sincere thanks for your wonderful cooperation in welcoming our guests from the Soviet Union, July 30—Aug. 2, 1984.

With the joint efforts of the various cultural, religious, business, and peace organizations in Chicago, our Soviet tourists received a most warm reception and were introduced to many aspects of Chicago life.

There are too many individuals to acknowledge, but we would like to mention a few of the institutions who participated in the events: The Chicago Peace Museum, the Chicago Cub Baseball Organization, the First United Church of Oak Park, the Roman Catholic Archdiocese, The American-Armenian Progressive Society, the Chi-

Nukelta i 10 pusl.

Atkelta iš 9 pusl.

cago Symphony Orchestra, and the Grant Park Concert Society. All helped make our visitors most welcome.

The culminating event was the reception and concert at the Humboldt Center on August 2nd. The outstanding artistic talents of the Soviet performers received tumultuous applause from the overflow audience. To all who worked so diligently to make this event successful our profound thanks.

Continued cooperation on future visits will help us all build bridges of peace and friendship between the U. S. A. and U. S. S. R.

Yours in peace and friendship,
Larry McGurty
Council Chair

LAISKAI IR PARAMA

Columbus, Ohio

Enclosed is a check for \$65 for greetings to Vilnis on their 65th year, from Helen Zukienė, my mother (of Johnson City, N. Y.) and myself.

Enclosed is an old picture of my mother. It should be mentioned that she was active in Binghamton since the early twenties, if not earlier.

At 97 years of age she needs the recognition of her activities in all the progressive groups all her adult life until she became disabled. Best wishes. **Helen Pine**

NEWARK, CAL.

Siuomi siunčiu \$25 albumui 65 metų sukakčiai paminėti. Prašau sudaryti trumpą mano sveikinimą. **Joana Grigas**

Lake Villa, Ill.

Cia prisiunčiu iš "Vilnies" iškirtas dvi užuojautas. Fritzie Jacobs bus \$20.00, Mykolo Marazo \$10. Money order bus \$130.00. Mat, tuo pačiu sykiu siunčiu "Vilnies" albumo jubiliejinį pasveikinimą už \$100. Gal aš nesulauksiu, bet norėčiau, kad "Vilnis" dar ilgai gyvuotų. Linkim daug gero.

Marijona ir Antanas Gabrys

Manchester, Conn.

Enclosed please find a check for \$5.00 from Elizabeth Klimas, 612 E. Middle Turnpike, Manchester,

Conn. 06040. Good luck!

Elizabeth Klimas

PHOENIX, AZ.

Dear Nellie — Enclosed find check for \$25.00 for one-fourth page ad. I remember 65 years ago in Zeigler, Ill. I was only 10 years old. My father, Kazimer Barauskas was one of the first subscribers to Vilnis newspaper. They ran a dance to help raise the money. In those days the coal miners did not make very good pays. Were on strike for the union and better living wages most of the time. But you also came from that part of the country so you know what I mean. Times sure go by fast. I'm here in Phoenix, Az. 14 years already and I love it here. Love to all.

Della Reuther

We are thrilled to announce that the response to the Vilnis 65th Anniversary album is very favorable. Helen Pine, of Columbus, Ohio, was the first to mail in her greeting of \$65 for the 65th birthday of Vilnis.

Joana Grigas of Newark, California mailed in her check of \$25 for a one-fourth page ad.

Nellie De Schaaf, \$100.00 for a full-page ad.

Mary and Antanas Gabrys of Lake Villa, Ill. \$100.00 for a full page ad.

Elizabeth Klimas, of Manchester, Ct., \$5.00 as a Well wisher.

Della Reuther, of Phoenix, Az. \$25.00 for a one-fourth page ad.

For those wishing to include their picture in the one-fourth, one-half or full page ad, please be sure to send in a close up — not a group picture — and preferably in black and white, as some of the color film tends to blur.

Please remember that these photographs will be mailed to Lithuania, where the Album is to be made up, so please do not ask that the picture be returned. We do not wish to disappoint anyone.

Also, please remember that time is short — AUGUST 30th is the deadline for all greetings and pictures to be in the Vilnis office. This is to allow the artists and assemblers ample time to compile the vast amount of material.

Nellie

Atviras laiškas "Vilnies" redakcijai

Gerb. draugai:

Sį kartą noriu parašyti apie atsitikimą su mano pažįstamo giminaičiu kunigu Lietuvoje. Atsitikimą man papasakojo tas mano pažįstamas, neseniai grįžęs iš Lietuvos, kur buvo nuvykęs su turistine grupe.

Visam svietui yra žinoma, kaip pas mus Amerikoje, taip Lietuvoje yra santaupoms pasidėti bankai bei taupomosios kasos. Kaip pas mus Amerikoje, taip Lietuvoje turintys atliekamų pinigų-taupo. Bet yra žmonių, kurie savo santaupų ir bankus bei taupomąsias kasas nededa. Ypač nemaža tokių žmonių Amerikoje. Jie "pamokinti" per didžiąją depresiją, kai bankrutuojantys bankai jų santaupas "nusinešė" ir nebeįsitiki, kad pinigams bankuose bei taupomose kasose yra saugu. Kiti į bankus atliekamų pinigų nededa dėl to, kad nori paslėpti nuo valdžios neteisėtai, sukta gautas pajamas. Asimenu, kai prieš kelerius metus mirė įžymus Illinois valstijos vienas valdininkas, jo rūbinėje buvo rasta net kelios batų dėžutės prikrautos banknotų. Eina kalbos, kad jis jų nedėjo į banką dėl to, kad nebūtų susektas, jog iš žmonių už neleistinas paslaugas ėmė kyšius, kas valdininkams yra draudžiama daryti. Su to mano pažįstamo giminaičiu kunigu Lietuvoje buvo truputį kitaip.

Lietuvoje kunigų pajamos yra maždaug tokios pat, kaip daugelio kitų. Bet kunigams yra progų virš savo natūralių pajamų "pasišienauti" ir iš šalies, ypač iš davatku moterėlių už pažadus "dangaus karalystės". Niekas nedraudžia kunigams dėti į banką ir šių iš senų moterėlių iškaulintus rublius. Bet jeigu kunigas šių iškaulintų iš moterėlių rublių banke prisikrautų tūkstančius, gali pradėti eiti kalbos, kad kunigas sukta, nesąžiningas "dvasios avelių ganytojas". Dėl šventos ramybės dauguma tokių kunigų Lietuvoje didesnės sumos pinigų į banką nededa, laiko juos namie kur nors paslėpę kaip tas Illinois įžymus valdininkas.

Guadrūs vagys bei plėšikai nėra žiopliai, jie "užuodžia", pas ką namuose yra paslėptų pinigų, kas turi kokių gėrybių. "Uostinėja" jie

ir kunigus, ypač tuos, kurie vengia didesnes sumas pinigų turėti banke. Žiūrėk, įlenda į kleboniją ir paslėptus pinigus pavagia ar per prievartą atima. Gudresni kunigai tyli suglaudę ausis apie apiplėšimą ar vagystę. Mano pažįstamo giminaitis kunigas, matyt, nebuvo iš tų gudresnių — apiplėštas kuo skubiausia kreipėsi į miliciją.

— Na, ir kaip buvo toliau? — savo pažįstamo paklausiau.

— Ką gi, milicija apklausinėjo, surašė protokolą ir kunigą išbarė, kad jis atliekamų pinigų nelaiko banke.

Paskui mano pažįstamas ėmė pasakoti, kad jo giminaitis kunigas nesąs koks akiplėša, begėdis iš parapijiečių sukta vilioti pinigus. Turėjęs dolerių dar nuo prieškarinių laikų: Po karo gavęs iš Amerikos kelis siuntinėlius.

— Aš pats prikrovęs "džinsų" kelis kartus siunčiau, — mano pažįstamas pasakojo.

— Ir viskas nuėjo ant šuns uodegos, — mane paėmė juokas.

— Durnas buvo. Įsivaizduok, tamsta, daugiau kaip dviejų tūkstančių dolerių ir nežinau kiek rublių banknotų suklojęs laikė įtaisytoje valgomosios stalo slaptose kamarelėje. Žinoma, vagys sunkiai būtų radę, — mano pažįstamas pasakojo, — bet kai adatomis pradėjo badyti panages ir reikalauti pinigų už parduotus "džinsus" — parodė.

— Jeigu ne tie "džinsai" nebuvo vogti pinigai, — mano pažįstamas pagyvėjo, — galėjo pasidėti į banką, kaip sakė milicija. Bet, girdi broleli, Lietuvoje kunigui būti turtingu nepatogu. Girdi, ne aš vienas toks, žinau daug konfratų, kurie didesnės pinigų sumos nededa į banką.

— Kodėl nepatogu? — paklausiau pažįstamo.

— Ką parapijiečiai pasakytų sužinoję, kad jų klebonas tūkstančius kraunasi į banką.

— Betgi yra kunigų, kad kraunasi, automobilius turi . . .

— Taigi, tie kurie turi automobilius, pas juos vagys nelenda, nes žino kad jie pinigų paslėpę nelaiko.

Ir mano pažįstamas ėmė pasakoti, kad dabar Lietuvoje retas kuris pinigus taupo, nes žino: apsirgs — gydys valdžia, darbo visuomet bus, vaikams mokslas nekaštuos . . .

— Kokiems biesams kapitalas kaupti! **Skaitytojas**

St. Petersburg, Fla.

ATOSTOGAUJAME

Pas mus šiuo tarpu oras labai karštas, naktimis truputį atvėsta. Mūsų floridiečiai vieni išvažiavo, kiti ilsisi namie. Pailsėję vėl pradėsime veikti. Spalio 6 d. bus pirmas parengimas po stogu.

SVEČIAI IŠ LIETUVOS

Pas Helen Sarkiūniene atvyko iš Vilniaus gydytoja Leone Tulienė. Siuo metu svečiuojasi pas tetą Genovaitę Stepulioniene Miami, Fla. Kai sugrįš pas tetą Sarkiūniene, bandys susipažinti su santpetersburgiečiais.

Monikos ir Andriaus Račkauskų sūnus Leon ir marti Gertrudė atvyko iš Connecticut porai savaičių atostogų. Gertrudė yra labai gera dainininkė.

Jonas Mileris ir jo žmona Margaret išvyko į šiaurę aplankyti savo draugus. Ketino pagrybauti ir atvežti grybų.

Nukelta į 11 pusl.

Vilnis, 1984 rugpjūčio 30

Nuotraukoje: S. J. Jokubka su kolegomis — ELTOS žurnalistais.

Atkelta iš 10 pusl.

PAVYZDINGI NARIAI

Wm. Stakėnas jau 94 metų, o jo žmona 91, atsiuntė LLD duokles už šiuos ir kitus metus, sako, bus nariais iki mirties. Malonu turėti tokius narius.

Mus apleidžia labai geri ir veiklūs draugai Jacob Harmatuk ir Ana Koban, ukrainiečiai. Jis buvo gėlininkas, atveždavo gėlių kiekvienam parengimui visoms moterims. Gaila, neteksime gerų draugų ir rėmėjų.

Ligoniai

Sunkiai susirgo Viktoras Repečka. Gulėjo ligoninėje, dabar gydomi namie. Jį prižiūri mylima jo žmona Millie. Richard Janulis dar nesuveiko. Sunkiai susirgo Elma Bruwer. Dar nepasveiko Viktoras Thomas.

S. K.

Laukiame daugiau pažadų ir pinigų

Jau keliais atvejais buvo rašyta, kad "Vilnis" ruošiasi išleisti 65 metų jubiliejinį albumą. Tam reikalinga raštų ir skelbimų. Iki šiol jau gautas Amerikos lietuvių Moterų Kultūros draugijos pažadas įdėti ištisą lapą savo veiklos istorijos, apmokant \$100. Siomis dienomis paskambino drg. Albertina Jakienė, kad ji taipgi nori įdėti trumpą savo veiklos aprašymą sumokant \$100. Stella Stron pažadėjo \$50 už savo motinos Stasės Simanauškienės prisiminimą. J. Urmonienė įdės sveikinimą už \$50.00. Yra ir daugiau pažadų, bet jų reikia kur kas daugiau. Tad nieko nelaukę, rašykite ar skambinkite į "Vilnies" raštinę, kiek reikės vietos skelbimams.

Pasitikiu, kad be didelio prašymo visi pasistengsite atsiliepti į šį reikalą. Sekr. J. M-nė

Helen Šarkiūnienė susilaukė mielos viešnios

Rugpjūčio 9 d. teko sušnekti telefonu su drg. Helen Šarkiūniene, St. Petersburg, Fla. Ji sakė, kad turinti labai malonią ir brangią viešnią iš Tarybų Lietuvos, tai brolio dukrą Dr. Lioną Tyliene, kurią iškvietusi pasisvečiuoti po mūsų šalį. Viešnia viešės 6 savaites.

Rugsėjo 8 d. viešnia išvyko pas drg. W. Doriną San Diego, Cal. Ten pasisvečiuos apie 5 dienas, o iš ten vyks į Chicago. Į Chicago nuvyks rugpjūčio 15 d.

Linkėtima gerb. Dr. L. Tylienei malonios ir sėkmingos viešnagės mūsų šalyje, sveikai su dideliu pluoštu įdomių įspūdžių grįžti į Tarybų Lietuvą ir ten papasakoti, ką matė ir girdėjo mūsų krašte.

J. Urmonienė

Ir vėl aplankėme Korens

Rugpjūčio 2 dieną sulaukiau mielos viešnios Onutės Babarskienės iš Kalamazoo, Mich. Kartu dalyvavo Tarybų Sąjungos menininkams suruoštame koncerte, kurį suruošė American-Soviet Friendship Chicago taryba. Ji buvo labai patenkinta svečių dainomis.

Rugpjūčio 4 d. drg. O. ir S. J. Jokubkai nuvežė ją į Decatur, Mich. Visi keturi vyko. Laikas greitai bėgo, nes vis dar kalbėjome apie tą šaunų koncertą.

Nuvykę pas Korens radome juos abu gerokai sveikatoje sutvirtėjusius. Vilnis, 1984 rugpjūčio 30

Ex-Mainieriai nepamirškite susirinkimo

Prašau visus Ex Mainierių Draugiško klubo narius pasizymėti, kad mūsų susirinkimas įvyks rugsėjo 15 d. 12 val. d. "Vilnies" salėje. Kadangi mūsų laikraštis išeina kas dvi savaitės, tai pasitaiko, kad pamirštame laiką. Prašau visus pasizymėti savo kalendoriuje dieną ir laiką. Kaip žinote, prieš pradėsiant susirinkimą, visuomet turime pasivašininimą, o po jo daiktų pasikeitimą. 1 val. pradėsime susirinkimą. Tad svarbu atsilankyti laiku, jei norite dalyvauti pasivašininime.

Lauksiu skaitlingo narių atsilankymo, o gal ir naujų pasikvietimo.

Sekr. J. M-nė

Smagu buvo išklaudyti pasaulinio masto dainius

Pažangi Chicagos visuomenė turėjo nepaprastą progą ir laimė išklaudyti vieną šauniausių pasaulinio masto dainininkų koncertą, kurį suruošė Amerikos — Soviet Friendship taryba rugpjūčio 2 d. Humboldt Center salėje. Prieš koncertą buvo banketas. Patiekalai skoningai paruošti. Svečių tiek prisirinko, kad šeimininkės turėjo antrą kartą ruošti stalus, o pirmieji svečiai sugužėjo į antrame aukšte salę koncertui.

Koncerte pritrūko vietų atsėsti. Kai kurie susėdo asloje. Svečių tarpe matėsi daug lietuvių ir net iš kitų miestų. Taipgi matėsi ir naujų ateivių.

Prasidėjus koncertui, salėje buvo tyla, o dainininkų balsai tvirti ir aiškūs. Nors nevisi supratome žodžius, bet širdyje jautėme kažkokį malonumą. Dainavo vyrai ir moterys.

Negaliu praleisti nepažymėjus, kad prieš baigiant koncertą pasirodė scenoje mūsų žemietis — Tarybų Lietuvos solistas Edvardas Kaniava. Vos pradėjo lietuvišką dainą, visi svečiai sustojo ir ilgai plojo. Jis nesigailėjo dainų. Jam baigus, suėjo visi dainininkai ir keletą dainų bendrai sudainavo. Nesu dainos nei muzikos žinovė, tad paskirai apie visus nebandysiu rašyti, tik tiek pasakysiu, kad šis koncertas mano gyvenime buvo vienas iš įdomiausių ir šauniausių.

Kas mėgsta dainą ir nedalyvavo šiame koncerte, gali gailėtis, o mes kurie buvome, tai ilgai ilgai to šaunaus koncerto nepamiršime.

Po koncerto dar teko susitikti su kitu svečiu, Algiu Kusta. Jaunas energingas vyras. Vyšnūtė

sius ir puikiai nusiteikusius.

Onutė Babarskienė paskambino dukrai į Kalamazoo, Mich. Ji tuojau atvyko ir parsivežė mamytę, nes jos ruošiasi ilgokai kelionei.

Mes su drg. Jokubkais lydimi šeimininku dar aplankėme keletą vietos pažįstamų ūkininkų, nusipirkome šviežių daržovių. O vėliau Stasys bandė pagauti žuvies, bet ir šį kartą nelabai sekėsi, nes oras buvo labai šiltas.

Sekmadienį grįžome į Chicago, kur radome orą ne tik labai karštą, bet ir drėgną.

Esu dėkinga Korens už parodytą draugiškumą, ir už parėmimą "Vilni" įteikiant \$10, taipgi už pasimokėjimą už laikraštį, o Onutei už malonų pasisvečiavimą pas mane.

J. Urmonienė

Dėmesio

Kitais metais balandžio mėnesį laikraščiu "Vilniai" sukaks 65 metai. Šią sukaktį ruošiamės atžymėti iškilmingu banketu su svečiais iš Lietuvos, o kad pavaizdavus laikraščio nueitą kelią, išleisime Jubiliejinį albumą.

Dėl albumo išleidimo yra susitarta su Lietuvos leidykla "Mintis". Albumas bus 6 1/2 x 8 1/2 formato. Paskutiniai albumo puslapiai bus skirti bizniškiems skelbimams ir asmeniškiesiems sveikinimams. Vienas pilnas puslapis kaštuos \$100, pusė puslapio \$50, ketvirtis — \$25.

Kviečiame albume pasiskelbti ar pasveikinti laikraštį. Prašom vietas albume užsakyti ne vėliau kaip rugsėjo (September) 30 dienos, kad leidykla Lietuvoje spėtų jūsų užsakymą — skelbimą ar sveikinimą į albumą įdėti. Adm. Nellie De Schaaf

Tarp mūsų

— Kai kam gal gera, o kai kam gal bloga naujiena, kad nebegalima siųsti į Lietuvą siuntinėlių. Tai ne Lietuvos ir ne TSRS kaltė, tai Reagano administracijos. Visų pirma jis uždraudė atskristi į JAV tarybiniais keleiviniams lėktuvams, dabar uždraudė siuntinėti siuntinėlius. Jeigu jis galėtų sustabdyti saulę, tai stabdytų ir ją, kad nešviestų ant socialistinių šalių.

— Į laikraščio raštinę buvo užėję Mildred De Vos ir jos vyras Gus. Jie stabtelėjo grįždami iš Kalifornijos. Mildred džiaugėsi, kad ji yra laiminga susituokus su Gus, abu mėgsta keliauti, sugyvena gražiai.

Pirm pasukus į Baltimore, Md., į namus, iš Chicagos išvyko stabtelėti Michigane, kur Mildred turi namą ant St. Joseph upės kranto. Ketino ten pasimaudyti, pameškierioti.

— Lietuviai buvome prižadėję Russian Friendship organizacijai sumobilizuoti 25 lietuvius dalyvauti jų svečių iš TSRS parengime.

Pasirodo, sumobilizavom daug daugiau. Koncerte buvo ko pasiklausyti. Ypač visus nustebino savo atlikimu lietuvis solistas Eduardas Kaniava. Aukštu lygiu atliko savo partijas ir kiti tarybiniai artistai iš įvairių tarybinių respublikų. Publikos salė buvo bernildytą

— Kai buvau nuvykus su savo vyru Lou į Tautines kapines aplankyti savo artimųjų mirusių kapus, pastebėjom, kad užpakalyje mūsų gero draugo kapo kasa duobė. Suzinojome, kad kitą dieną bus laidojama plačiai žinoma chorų mokytoja Alice Stephens. Ji sirgo kelerius metus sunkia liga.

— Galime pasidžiaugti, kad šiemet galėjome suorganizuoti net dvi laikraščio skaitytojų turistines grupes į Lietuvą. Kadangi pradėjom organizuoti daug anksčiau negu kitais metais, gal anksčiau užsiregistravusiems teko ir palaukti pirmos grupės iki liepos mėnesio, o antros iki rugpjūčio.

— Buvo malonu susitikti su Mae Butko. Ji buvo atvykus į Russian Friendship organizacijos koncertą, įvykusį rugpjūčio 2 d. Apie koncertą ji sužinojo iš Della Reuther, kuri

matė skelbimą "Vilnyje". Mae Butko anūkė ir koncertą atvežė Anna Jacobs ir Bertha Rasins. Draugė Mae Butko vis dar tebekamuoja artritis. Ji norėtų persikelti ir gyventi ir gyventi Chicagoje, jeigu rastų arčiau pažįstamą tinkamą butą.

— Nežinau, ar Alice Jonikienė baigia visiškai pasenėti kaip ir daugumas mūsų, kad taip ilgai negaunu nuo jos laiško. O gal ir ją spaudžia vasaros karščiai kaip ir mus čia Chicagoje.

"Vilnies" direkcijos žiniai

Praeitame posėdyje liepos 27 d. padaryta svarbių darbų. Vienas jų, tai pradėti pasiruošimai išleidimui "Vilnies" 65 metų jubiliejinio albumo. Antras ir svarbus darbas, tai pasiruošimas prie jubiliejinio daininkų suvažiavimo, kuris numatomas šaukti prieš pat jubiliejinį banketą, birželio 8 d., o banketas numatomas birželio 9 d. Apie vietą ir koncertinę programą teks rašyti vėliau ir plačiau.

Administratorė Nellie De Schaaf pranešė, kad gavusi advokato laišką apie Valterio Dubendrio (S. Viešio) palikimą "Vilniai", kurio suma esanti \$8,970. Tokia pat suma palikta laikraščiu "Laisve" ir LLDL draugijai. Išrodo, kad šiais metais nebus sunku sukelti \$20,000 fondas.

"Vilnies" pastato stogo reikalu rūpinasi J. Pateckas ir J. Urbikas.

Visi direkcijos nariai pasižadėjo ne tik dalyvauti, bet ir pasikviesti savo draugus į banketą ir koncertą pasitikimui garbingų svečių iš Tarybų Sąjungos, kurį ruošia American-Soviet Friendship Chicago taryba, rugpjūčio 2 d. Tikiu, kad visi savo pažadą pilnai ištesės ir dalyvaus minėtame renginyje.

Jubiliejiniam banketui ir koncertui tinkamą salę surasti palikta Estelle Bogden ir Julijui Urbikui. Dabar labai svarbu rinkti raštus į jubiliejinį albumą ir skelbimus, nes liko mažai laiko.

Sekantis posėdis įvyks rugpjūčio 31 d. 1 val. po pietų "Vilnies" salėje. Būtinai visi direktoriai dalyvauskite.

Direkcijos sekr. J. M-nė.

— Kaip žinia, su tarybinių turistų turistine grupe Chicagoje lankėsi ir du lietuviai — solistas E. Kaniava ir A. Kusta. Kaip paprastai, nuo ekskursijų po Chicago laikas jiems buvo labai ribotas. Tačiau A. Kusta vis tiek rado valandėlę užėiti į "Vilnies" įstaiga. Buvo malonu su juo šnektelti.

— "Laisvės" direktorių tarybos pirmininkas Povilas Venta buvo taip susirgęs, kad turėjo atsidurti net ligoninėje. Smagu pranešti, iš New Yorko paskambino Jokubkai, kad jau grįžo į namus. Linkiu jam visiškai susveikti.

— Kiek teko nugirsti, Detroito St. Masytė, o St. Petersburgo St. Kuzminekas stropiai darbuojasi, kad jubiliejiniam "Vilnies" albumui surinti — kuodaugiausia sveikinimų. Tokiais darbuotojais tenka pasidžiaugti.

— Kai prasidėjo agurkų sezonas, Chicagoje už pusę bušelio parduotuvės buvo reikalaujama apie \$15. Vienas mūsų bičiulis, nuvykęs į Decatur, Mich. agurkų surinkimo punkte mokėjo už bušelį \$5. Tai pavyzdys, kaip produktas pabrangsta kol iš farmos pasiekia vartotoją. Nellie

11

MIRĖ IR PALAIDOTA DRG. KATRYNA SANDARIENĖ

Gavome liūdną žinią, kad drg. Katryna Sandarienė-Povilaitytė mirė 1984 m. liepos 26 d., palaidota liepos 30 d. prie savo pirmiau mirusio vyro Jurgio Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Velionė buvo gimusi Lietuvoje 1893 m. kovo 30 d. Vilkaviškio mieste. Pirmiausia ji išvyko į Skotiją, ten susipažino su Jurgiu Sandara ir 1912 m. birželio 25 d. sukūrė šimos židinį.

1913 m. abu Sandaros atvyko į šią šalį ir apsisotojo Seattle, Wash. Vėliau atvyko į Chicago. Išauklėjo ir išmokslo sūnų Aleksą, kuris jau yra vedęs ir abu su žmona Alsie išauklėjo dukrą ir sūnų. Be to, močiutė Katryna dar turėjo progos pasidžiaugti 3 proanūkiams.

Velionė pažinau nuo 1933 m., kai gyveno Marquette parko kolonijoje. Priklausė prie visų pažangių organizacijų ir jas rėmė ne tik darbu, bet ir pinigais. Prisimenu, kad ji buvo labai rimtai susirgusi 1933-4 metais. Uršulė Grigienė-Nevaraitė-Peterman ir aš nuvežėme į ligoninę ir netikėjome, kad begris, nes gydytojai "užtikrino", kad ji turinti vėžį. Bet laimė, už trijų savaičių mudvi su Uršule vėl ją aplankėme ir parvežėme į namus jau susveikusią. Kaip matome, ji dar gyveno viso labo 50 metų. Jei gydytojai tiesą sakė, tai jau prieš 50 metų sėkmingai išgyvdė vėžį

Kiek žinau, pas velionius Sandaras turėdavom svarbius susirinkimus. Vėliau tūlą laiką pas juos gyveno V. Andrusis su šeima. Taipgi tūlą laiką gyveno R. Baranikas. Bet mirus velionės vyrui ir sūnui išvykus gyventi į Berwyn, Ill., velionė Katryna pardavė namus ir apsigyveno pas sūnų ir jo šeimą. Iki mirties skaitė laikraštį "Vilnis" ir dažnai kiek stambiau paremdavo.

Prieš keletą metų sutikau velionę "Vilnies" piknike ir ji papasakojo apie savo gyvenimą. Čia ir pasidalinu žiniomis su jos taip aukštai gerbto ir mylėto laikraščio "Vilnis" skaitytojais.

Lai jai bus ramu ilsėtis Lietuvių Tautinėse kapinėse, o mes prisiminsime jos gražius darbus.

Vyšnutė

Paskutinis priminimas LDS 2-ros apskrities komiteto nariams

Siuomi dar kartą, ir paskutini, primenu, kad LDS 2-ros apskrities komiteto narių ir mūsų kuopų delegatų dalyvavusių LDS 26-me seime pasitarimas bus rugsėjo 12 d. 1 val. po pietų pirmininkės J. M. bute, 3524 So. Lowe Ave., Chicago go, Ill. 60609.

Sia pasitarime ne tik išlausysime raportus apie LDS 26 seimą, bet paskirsime dieną ir laiką, kada šauksime apskrities kuopų delegatų konferenciją aptarti, kaip sėkmingiau įvykdyti seimo planus.

Pasitikiu, kad visi komiteto nariai ir delegatai atsilankysite ir paskirtu laiku visus reikalus apkalbėti ir nutiesti planus tolimesniai veiklai.

Pirm. J. Marazienė

Aplankėme drg.

O. Jakubauskienė

Zinodami, kad Onutė liūdi dėl per ankstyvos mirties jos mylimo sūnaus Frank, sumanėme ją aplankyti. Vykome kartu su drg. Onute ir Stasiu. Julija Urmonienė eilę metų dirbo su Onute Roselando Lietuvių Moterų klube; Onutė buvo pirm., o Julija sekretorė tai dabar Julija jaučia pareigą ją dažniau aplankyti.

Nuvykę radome Onutę begaminant lėles nesveikiems vaikučiams. Ji metė darbą ir aprodinėjo mums savo taip puikiai prižiūrimą sodą ir darželį.

Siais metais matosi, kad turės gausą kriausių. Bet mums daugiausiai metėsi į akis jos puikūs ir pilni uogų šermukšnių 5 medeliai. Pakvietė mus atvykti pasiskinti šermukšnių uogų. Kitaip, sako greitai laiku paukščiai juos nurinks.

Smagu buvo pasikalbėti ir padraugauti su miela pažangiete, kuri tiek daug dirba pažangos ir darbo žmonių labui.

J. M-nė

Helen Janulytė grįžo iš Kanados

Floridietė Helen Janulytė buvo išvykusi į Kanadą, kad ten prie Prince Edwards Islands ežerų pailsėjus ir atstačius pašlijusią sveikatą. Ten išbuvo virš mėnesio, o rugpjūčio 9 grįžo į St. Petersburg, Fla. Sakė, kad jaučiasi sutvirtėjusi ir tikisi vėl galės vadovauti jos taip pamėgtam ir puoselėtam Dainos Mylėtojų chorui.

J. Urmonienė

Mirė lietuviai

Liepos 28 d. mirė Vyto A. Garlauskas, sulaukęs 31 metų, gimęs Chicago, Illinois.

Liepos 30 d. mirė Verna Olis, sulaukusi 83 metų, gimusi Lietuvoje.

Liepos 31 d. mirė Marcella Alexandrienė, sulaukusi 84 metų, gimusi Lietuvoje.

Liepos 31 d. mirė Stasys Zabaraskas, gimęs Lietuvoje, Marijampolės apskr., II Gudelių valsė. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Rugpjūčio 2 d. mirė Alice Stephens, sulaukusi 78 metų, gimusi Manchester, Connecticut.

Rugpjūčio 4 d. mirė Marija Verbiejienė-Bagdanavičiūtė, sulaukusi 79 m., gimusi Lietuvoje, Amerikoje išgyveno 30 metų.

Rugpjūčio 5 d. mirė Elzbieta Kazaitienė-Motiejūnaitė, sulaukusi 81 m., gimusi Lietuvoje, Šiaulių apskr., Lygumų parapijoje. Amerikoje išgyveno 61 m.

Rugpjūčio 7 d. mirė Stasys Pajauskas, sulaukęs 70 metų, gimęs Lietuvoje, Kaune, Amerikoje išgyveno 20 metų.

Rugpjūčio 8 d. mirė Juozas Banda, sulaukęs 58 metų, gimęs Lietuvoje.

MIRĖ IR PALAIDOTA MUZIKĖ ALICE STEPHENS

Po ilgos ir sunkios ligos mirė Alice Salaveičikaitė-Stephens-Steponavičienė, sulaukusi 78 m. a. Velionė buvo gimusi 1905 m. lapkr. 29 d., Manchester, Conn. Nuliūdiko sesuo Birutė Redmand.

Velionės tėveliai J. ir B. Salaveičikai buvo pažangūs žmonės ir priklausė prie visų pažangių organizacijų. Alice savo laiku mokino Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos chorą, bet vėliau ištėkėjo už Kazio Steponavičiaus ir daugiau linko į dešinę. Mokino merginų chorą ir šiaip turėjo privačių mokinių. Buvo baigusi Hartfordo konservatoriją.

Rugpjūčio 6 d. buvo laidojama su bažnytinėmis apeigomis. Kopyčioje ir bažnyčioje giedojo jos buvusios mokinės. Gražus būrys palydėjo į Lietuvių Tautines kapines, kur palaidoti jos tėveliai.

Ilgą ir sunki ligą išsėmė visas santaupas taip, kad buvo renkamos aukos padengti laidotuvių išlaidoms. Senė

LIŪDNAS MIRTIES PRISIMINIMAS

Andriejus Tampkins-Tamkevičius

Liūdnai ir širdį veriančiai praslinko 9 metai nuo to mūsų gyvenime skaudaus įvykio—mirties mylimo vyro, tėvo, uošvio ir senelio bei brolio Andriejaus Tampkins, kurio jautrioji širdis sustojo plakusi 1975 metais rugsėjo 4 diena.

Mes žinome, kad mūsų graudžios ašaros bei dejonės mums Jo negražins, bet atėjus tai skaudžiai dienai, kurioje prieš 8 metus jis atsiskyrė iš mūsų visiems laikams, norisi garsiau sudejuoti ir priminti jo ir mūsų draugams, kad jo

šviesus atminimas ir gyvenime duoti gražūs pamokinimai yra gyvi mūsų mintyse ir širdyse, ir jie tokie pasiliks iki mūsų krūtinėse širdys plaks.

Nežiūrint, kad vasara šilta,
Bet ji man jau ne ta.
Niekas mano ilgesių ir skausmų nesupras,
Manoji širdis ramybės be Tavęs neras.

Žinau, kad negrįši ir nepagausi manęs,
Liūdna gyvent be Tavęs;
Nepamiršiu tavo kilnių darbų,
Gyvensiu tęsimui jų.

Liūdinti žmona MARY TAMPKINS
sūnus STANLEY, marti DORIS
anūakai ANTHONY ir JEFFREY
brolis PRANAS ir kiti giminės

CHICAGO, ILL.

MIRUS

Mykolui Marazui

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Julijai ir visiems jos artimiesiems giminėms ir draugams gyvenantiems Amerikoje ir Lietuvoje. Žinokit, kad ir mes liūdim su jumis.

A. DOČKIENĖ
Cicero, Ill.

CHICAGO, ILL.

MIRUS

Mykolui Marazui

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Julijai ir visiems jos artimiesiems, giminėms ir draugams gyvenantiems Amerikoje ir Lietuvoje. Žinokit, kad ir mes liūdim netekę gero draugo.

MARY IR ANTANAS GABRYS
Lake Villa, Ill.

ALBUQUERQUE, N. MEX.

1984 M. BIRŽELIO 22 MIRĖ

Frank ["Fritz"] Jacobs

Reiškiame gilią užuojautą velionio žmonai Olgai Jacobs, sūnams Wayne ir Frank ir jų šeimoms — keturiem anūkam, motinai Onai Jakubauskienei, broliui Albertui, jo žmonai Onai ir jų sūnams, pusseserei Valerijai Urbikas ir jos šeimai, pusbroliui Stanley Bernot ir jo šeimai, ir kitiems giminėms ir draugams.

MARY IR ANTANAS GABRYS
Lake Villa, Ill.